

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

Základní rozdíly staré a nové úpravy s. r. o.

Zpracovala: Jana Pešková

Plzeň 2014

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen, 2014

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování:

Děkuji vedoucí mé diplomové práce, paní JUDr. Zuzaně Krejsové, za konzultace, odborné vedení, upřesnění a podnětné připomínky při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za morální a finanční pomoc během studií.

Obsah

Úvod	5
1. Historický vývoj právní úpravy s. r. o.	7
2. Založení a vznik s. r. o.	9
2.1. Společenská smlouva	10
2.2 Kmenový kapitál s. r. o.	12
2.3 Zápis společnosti do obchodního rejstříku	15
3. Orgány s. r. o.	18
3.1 Valná hromada	20
3.2 Statutární orgán	24
3.3 Dozorčí rada	28
4. Společníci – členové s. r. o.	29
4.1 Práva a povinnosti společníků – členů s. r. o.	29
4.2 Úprava podílů společníků – členů s. r. o.	31
4.3 Zánik účasti společníka na společnosti	34
5. Změna společenské smlouvy	38
6. Přeměna společnosti s ručením omezeným.....	40
7. Zrušení a likvidace s. r. o.....	45
Závěr	51
Resumé	54
Seznam zkratk	55
Prameny	56
Právní předpisy	56
Literatura	56
Internetové zdroje	57
Judikatura	58
Odborné články	59

Úvod

Téma „Základní rozdíly staré a nové úpravy s. r. o.“ jsem si pro svoji diplomovou práci vybrala zejména proto, že se jedná o velmi rozšířenou právní formu obchodní společnosti u nás a je více než pravděpodobné, že společností s ručením omezeným (dále též jen „s. r. o.“ nebo „společnost“) bude přibývat.

Účinností zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále také jen „ZOK“) došlo v úpravě společnosti s ručením omezeným k četným změnám, jejichž cílem je přizpůsobení se zahraniční úpravě a dosavadnímu vývoji v oblasti společností s ručením omezeným, ale také zjednodušení jejich zakládání. Cílem této práce je popsat změny nastalé v souvislosti s účinností ZOK a jejich porovnání s předchozí úpravou. Vzhledem k množství změn a k popularitě společností s ručením omezeným se domnívám, že by má práce mohla být přínosná i pro širší veřejnost.

Definovat samotný pojem obchodní společnost je značně obtížné, zejména kvůli rozdílům v jednotlivých formách společností¹. Většina autorů vychází v nejobecnější podobě z toho, že se jedná o sdružení osob vzniklé na základě smlouvy, avšak žádnou z definic nelze považovat za vědecky přesnou².

Společnost s ručením omezeným je obecně řazena ke kapitálovým společnostem, oproti akciové společnosti, typické kapitálové společnosti, však vykazuje některé znaky připomínající osobní společnost³. Spojuje v sobě tak výhody obou druhů společností a ocitá se na hranici mezi kapitálovou a osobní společností⁴.

První kapitola přibližuje historický vývoj této formy společnosti, jakým způsobem vznikla a jak byla přejata do našeho právního řádu. Ve druhé kapitole se věnuji založení a vzniku společnosti s ručením omezeným a rozdílem mezi těmito dvěma fázemi. Třetí kapitola je věnována otázce orgánů společnosti s ručením omezeným. Pokusím se charakterizovat jednotlivé orgány

¹ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 5 s.

² Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, 37-38 s.

³ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 182 s.

⁴ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 13 s.

s přihlédnutím ke změnám v nové úpravě s nimi souvisejícími. Ve čtvrté kapitole se zaměřuji na společníky společnosti s ručením omezeným, zejména na jejich práva a povinnosti spojené s účastí na společnosti a způsobu zániku účasti společníka na společnosti. Pátá kapitola se zabývá možnými změnami společenské smlouvy a způsobem jejich přijetí. V šesté kapitole zmiňuji možnosti přeměny společnosti a poslední, sedmá kapitola je věnována způsobům zrušení a likvidace společnosti s ručením omezeným. Cílem této práce není obsáhnout podrobně téma společnosti s ručením omezeným, což by ani v tak omezeném rozsahu nebylo možné, ale soustředit se zejména na změny nastalé s novou právní úpravou, proto jsou některé kapitoly pojaty spíše okrajově a všem pojmům není věnována stejná pozornost.

Práce je zpracována převážně komparativní a deskriptivní metodou, místy s využitím metody analogie.

1. Historický vývoj právní úpravy s. r. o.

Právní forma společnosti s ručením omezeným nevznikla jako výsledek přirozeného vývoje společnosti, ale je právní formou vytvořenou uměle. První zmínka o společnosti s ručením omezeným v moderním pojetí se objevila koncem 19. století v německém právu, v roce 1892 byl přijat zákon o společnosti s ručením omezeným⁵. Zde se inspirovali rakouští zákonodárci a roku 1906 schválili zákon č. 58 ř. z., o společnostech s ručením omezeným⁶. Problematika společností s ručením omezeným byla v zákoně pojata velmi podrobně, bylo jí věnováno osm hlav, které upravovaly mimo vlastní soukromoprávní úpravu společností s ručením omezeným také otázky správní, úpravu podnikání zahraničních s. r. o., daňovou úpravu nebo ustanovení trestněprávní povahy. Nutno dodat, že zákon tehdy platil pouze v neuherské části říše a vedl k velkému rozvoji společností s ručením omezeným, mimo jiné kvůli daňovému zvýhodnění tohoto typu společností⁷.

První československá republika převzala rakouskou úpravu zákonem č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého. Nedlouho poté se začíná zvažovat reforma stávající právní úpravy společnosti s ručením omezeným společně s přijetím nového obchodního zákoníku. Vzhledem ke stávající politické situaci k tomu však nedošlo, naopak se postavení společností s ručením omezeným postupně zhoršuje a nakonec načas zcela mizí z právního řádu. Ke zrušení došlo účinností zákona č. 141/1950 Sb., občanského zákoníku. Společnosti s ručením omezeným, které v té době existovaly, byly zrušeny. K definitivní přeměně obchodního práva na hospodářské právo došlo přijetím zákona č. 109/1964 Sb., hospodářského zákoníku⁸.

Ke změně vedla až nutnost obnovení tržní ekonomiky po roce 1989, kdy došlo k novele zákona č. 103/1990 Sb., hospodářského zákoníku s účinností od

⁵ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, 379 s.

⁶ Pelikánová, I. Obchodní právo. I. díl, Praha: ASPI, a.s., 2005, 57 s.

⁷ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 3-5 s.

⁸ tamtéž

1.5.1990 a spolu s ní k opětovné, i když stručné a nejasné, úpravě společnosti s ručením omezeným v právním řádu⁹.

O něco podrobněji byla problematika společností s ručením omezeným upravena v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále také jen „ObchZ“). Ustanovení týkající se společností s ručením omezeným byly dále rozšiřovány dalšími novelami obchodního zákoníku¹⁰.

V souvislosti s velkou rekonstrukcí českého právního řádu došlo dne 1.1.2014 k účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (o obchodních korporacích).

⁹ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 3-5 s.

¹⁰ Dědič, J., Kunešová-Skálková, J. Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu, Praha: Polygon, 1999, 26 s.

2. Založení a vznik s. r. o.

Společnost s ručením omezeným se systematicky řadí pod korporace, tedy typ právnické osoby. Má tak právní osobnost a platí pro ni obecná ustanovení týkající se právnických osob, která jsou upravena v ustanoveních zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále také jen „NOZ“)¹¹.

Samotnému vzniku s.r.o. předchází institut založení. Český právní řád od sebe tyto dvě etapy velmi důsledně odděluje, bez důkazu platného založení nemůže být společnost zapsána do obchodního rejstříku a tedy ani nemůže vzniknout¹². V praxi dochází často k potřebě jednat v mezičase mezi založením a samotným vznikem společnosti s ručením omezeným. Z toho důvodu se na společnost, která již je platně založená, ale dosud nevznikla, hledí jako na společnost předběžnou. Předběžná společnost tedy ještě nemá právní osobnost, ale již vykazuje řadu znaků své faktické existence¹³. Předběžná společnost je nyní upravena v ustanovení §127 NOZ¹⁴, zakládá solidaritu osob jednajících jménem vznikající společnosti, pokud tato ve stanovené lhůtě tří měsíců na sebe daná jednání a jejich účinky nepřevzme.

Významnou novinkou, kterou zákon o obchodních korporacích přináší, je možnost řetězení společností. Obchodní zákoník zakazoval, aby společnost s ručením omezeným byla jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným¹⁵. Toto ustanovení mělo umírnit vznik společností s ručením omezeným, které byly vnímány jako mladší bratr akciových společností a měly tak zůstat v jejich stínu. Praxe však ukázala, že i přes různé překážky je tato forma společnosti nejvyužívanější a nejoblíbenější, proto tvůrci rekonstrukce upustili i od dalších ustanovení obchodního zákoníku, které ztěžovaly zakládání společností s ručením omezeným, a to od zákazu fyzickým

¹¹ § 118 a násl. NOZ

¹² Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 55 s.

¹³ Eliáš, K. Společnost s ručením omezeným. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1997, 50 s.

¹⁴ srov. § 64 ObchZ

¹⁵ § 105 odst. 2 ObchZ

osobám být jediným společníkem více než tří společností s ručením omezeným nebo maximálního počtu padesáti společníků společnosti s ručením omezeným¹⁶.

Na rozdíl od akciové společnosti není pro společnost s ručením omezeným obligatorně stanovený požadavek vedení internetových stránek. Pokud si však společnost internetové stránky založí nebo je již má založené, platí pro ni stejná pravidla, tedy povinnost zveřejnění údajů, které je společnost dle zákona povinna uvádět na svých obchodních listinách. Mezi tyto údaje patří jméno společnosti, její sídlo, údaje o zápisu v obchodním rejstříku, registrační číslo. Pokud uvádí údaje o výši základního kapitálu, musí se jednat o jeho již splacenou výši. Společnost je dále povinna tyto údaje průběžně aktualizovat¹⁷.

Nově již společnost s ručením omezeným nemusí zakládat a udržovat rezervní fond. Stávající společnosti mohou svůj rezervní fond zrušit za předpokladu, že upraví příslušná ustanovení ve společenské smlouvě, kterým se rezervní fond zřizuje. V tomto případě se bude jednat o změnu společenské smlouvy, která je v kompetenci valné hromady. Pro zrušení rezervního fondu je nutné projít testem insolvence, tedy prokázat, že si zrušením rezervního fondu společnost nepřivodí úpadek. Rozhodne-li se společnost pro zrušení rezervního fondu, bude nutné nechat sestavit řádnou či mimořádnou účetní uzávěrku společnosti, jednatel zabezpečí provedení testu insolvence a následně se svolá valná hromada, na které se rozhodne o rozpuštění rezervního fondu a jeho rozdělení mezi společníky poměrně podle jejich podílu na společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví nerovnoměrné rozdělení podle jiných kritérií¹⁸.

2.1. Společenská smlouva

Společenská smlouva plní zřizovací a organizační funkci a její obsah je přizpůsoben konkrétním specifikům právní formy společnosti s ručením omezeným. Jedná se o projev vůle společníků a stává se důležitým zdrojem

¹⁶ Běreš, J. Společnosti s ručením omezeným se od roku 2014 budou moci řetězit. In: www.patria.cz [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2213649/spolecnosti-s-rucenim-omezenym-se-od-roku-2014-budou-moci-retezit.html>

¹⁷ § 7 ZOK

¹⁸ Knoblochová, V. a Děrgel, M. Rozpuštění rezervního fondu v s. r. o. a a. s. In: [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/rozpusteni-rezervniho-fondu-v-s-r-o-a-a-s/>

pravidel, které upravují vnitřní poměry účastníků a způsob, jakým společnost vystupuje vůči třetím osobám¹⁹. Zákon pro společenskou smlouvu předpokládá formu veřejné listiny²⁰. Oproti předchozí úpravě dochází k terminologické změně, kdy je pojem společenské smlouvy spojen s institutem stanov²¹.

Společnost s ručením omezeným se zakládá společenskou smlouvou v případě, že společnost zakládá více zakladatelů. Pokud společnost zakládá jedna osoba, dochází k založení sepsáním zakladatelské listiny, která musí obsahovat stejné údaje jako společenská smlouva²². Tato úprava zůstala v ZOK nezměněna²³. Došlo však k drobným úpravám ve výčtu podstatných náležitostí společenské smlouvy. Nově postačuje uvést počet jednatelů a jejich způsob jednání za společnost namísto dosavadní povinnosti zapsat do smlouvy jména a bydliště prvních jednatelů za společnost. V souvislosti s širší využitelností podílů je nově také potřeba uvést výši základního kapitálu, výši vkladu (vkladů) připadajících na podíl (podíly) a rovněž určení druhů podílů každého společníka a práv a povinností s nimi spojených za předpokladu, že společenská smlouva dovoluje vznik různých podílů. Pokud se společnost rozhodne vydávat kmenové listy, je nutné ve společenské smlouvě uvést, s jakými podíly jsou spojeny²⁴. Dále je nutné i nadále určit ve společenské smlouvě správce vkladu, nově však jeho určení není omezeno, avšak bude-li se jednat o peněžité vklady, je vhodné, aby správcem vkladu byla banka, která povede účet²⁵.

Ke změně společenské smlouvy může dojít pouze dohodou všech společníků nebo rozhodnutím valné hromady, povoluje-li to společenská smlouva, případně může její obsah změnit jednatel v souladu s rozhodnutím valné hromady. Pro všechny způsoby změny společenské smlouvy zákon vyžaduje formu veřejné listiny²⁶.

Podle § 777 ZOK dochází nabytím účinnosti ZOK ke zrušení ujednání společenských smluv, které jsou v rozporu s donucujícími ustanoveními ZOK, korporacím je dána lhůta 6 měsíců k přizpůsobení listin a jejich doručení do

¹⁹ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 188 s.

²⁰ § 8 ZOK

²¹ § 3 ZOK

²² § 146 ZOK

²³ srov. § 110 ObchZ

²⁴ § 146 ZOK

²⁵ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 54 s.

²⁶ § 147 ZOK

sbírky listin. V případě nesplnění této povinnosti, může být sankcí i zrušení společnosti soudem a nařízení její likvidace. Dále mají korporace možnost do 2 let od nabytí účinnosti ZOK určit, že se budou nadále řídit pouze ustanoveními ZOK.

2.2 Kmenový kapitál s. r. o.

Jednou z nejvýraznějších změn v ustanoveních o společnosti s ručením omezeným je bezpochyby změna minimální výše vkladu společníka na pouhou 1 Kč²⁷. Jednočlenná společnost s ručením omezeným tak může mít základní kapitál v této minimální výši. Společnost tvořená více společníky může mít základní kapitál odpovídající násobku 1 Kč a počtu společníků. Změnou minimálního vkladu společníka dochází k opuštění primátu ochrany věřitelů skrze základní kapitál a k přiblížení se českého právního řádu k právním úpravám v jiných evropských zemích, např. britské či francouzské. Tato změna má své příznivce i odpůrce. Jedni se radují, že se tímto zpřístupní podnikání zejména začínajícím podnikatelům, a dodávají, že základní kapitál dávno neplní svoji původní funkci ochrany věřitelů a poukazují mimo jiné na nezákonně, avšak hojně se vyskytující, nabídky prodeje již založených společností, kdy částka odpovídající základnímu kapitálu je sice vedena na pokladně, ale fakticky ve společnosti nic není. Druzí argumentují tím, jak může být podnikající společnost důvěryhodným partnerem, když není schopna složit ani oněch původních 200 000 Kč.

Společníci si mohou ve společenské smlouvě určit částku základního kapitálu vyšší, zejména bude-li to vhodné a potřebné pro účely podnikání společnosti s ručením omezeným či pro její financování. Před samotným zápisem společnosti do obchodního rejstříku musí být splaceno alespoň 30% peněžitých vkladů a 100% nepeněžitých vkladů. Příjemnou novinkou je, že znalce pro ocenění nepeněžitého vkladu si budou moci zakladatelé sami zvolit ze seznamu znalců²⁸. Dle úpravy obchodního zákoníku bylo nutné schválení a ustanovení znalce soudem, ačkoli se tak zpravidla dělo na základě návrhu na konkrétního znalce. Při zakládání společnosti vybírají znalce zakladatelé společnosti, později

²⁷ srov. § 142 ZOK a § 108 ObchZ

²⁸ srov. § 143 ZOK a § 59 ObchZ

tak činí jednatel společnosti²⁹. V souvislosti se zvolením znalce je nutné zmínit drobný rozpor v právní úpravě, která říká, že společenská smlouva musí obsahovat konkrétně určeného znalce a zároveň zde musí být uvedeny údaje ze znaleckého posudku. Z tohoto důvodu bude praktické, pokud se zakladatelé na osobě znalce dohodnou předem³⁰. Do základního kapitálu je možné vložit v podstatě cokoli, co lze ocenit penězi, vyjma práce a služeb³¹.

Změny výše kapitálu jsou poměrně rozsáhle upraveny v ustanoveních zákona o obchodních korporacích, ačkoli vzhledem k novým ustanovením je zřejmé, že základní kapitál nezastává tak významnou roli, jako tomu bylo dosud. Ve své podstatě nedoznaly ustanovení týkající se zvýšení nebo snížení základního kapitálu větších změn, došlo pouze k jejich zjednodušení a rovněž k využití možností doposud upravených u akciových společností. Nově je zvýšení kapitálu účinné ke dni stanovenému valnou hromadou, namísto dosavadního zákonem daného dne zápisu zvýšení kapitálu do obchodního rejstříku³². Den účinnosti nesmí být dřívější než den splnění dané vkladové povinnosti, nejpozději tak musí nastat ke dni zápisu do obchodního rejstříku, zde zákon pamatuje na ochranu třetích osob. Ze stejného důvodu platí toto pravidlo pouze pro zvýšení kapitálu novými vklady, pro zvýšení kapitálu z vlastních zdrojů nebo kombinací obou možností nastávají účinky zvýšení kapitálu ke dni zápisu této změny do obchodního rejstříku.

Základní kapitál lze zvýšit:

- převzetím vkladové povinnosti ke zvýšení dosavadních vkladů nebo k novému vkladu
- z vlastních zdrojů
- kombinací obou předcházejících možností³³

Zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti (tzv. efektivní zvýšení) je možné pouze za předpokladu, že jsou dosavadní peněžité vklady již

²⁹ Szwarcová, M. Společnost s ručením omezeným dle NOZ. In: www.epravo.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spolecnost-s-rucenim-omezenim-dle-noz-92582.html>

³⁰ Bělohlávek, A. J. a kol. Komentář k zákonu o obchodních korporacích. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 686 s.

³¹ § 15 a násl. ZOK

³² srov. § 145 ObchZ a § 216 odst. 2 ZOK

³³ § 216 ZOK

zcela splaceny. Zde zákon pamatuje na výjimku vytváření nových podílů. Splnění podmínky splacení dosavadních peněžitých vkladů není nutné, ani pokud se jedná o zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady, pak stačí jednatelem předložené písemné odůvodnění valné hromadě. Společníkům je zákonem dáno přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu, zároveň mají možnost tohoto práva se vzdát písemnou formou s úředně ověřeným podpisem, případně prohlášením na valné hromadě. Je možné, aby vzdání se práva bylo právním jednáním úplatným nebo podmíněným³⁴. Pokud společník nevyužije svého přednostního práva, je samozřejmě možné, aby vkladovou povinnost převzal jiný společník nebo i třetí osoba za předpokladu, že s tím souhlasí valná hromada³⁵. O zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti rozhoduje valná hromada usnesením, které musí obsahovat částku, o niž se základní kapitál zvyšuje, lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti, určení druhu podílů, pokud nový vklad společníka připadá na nový podíl, případně popis nepeněžitého vkladu a částku započtenou na emisní kurs společníka a lhůtu pro odevzdání kmenového listu nebo pro převzetí nového kmenového listu³⁶. K převzetí vkladové povinnosti dochází prohlášením, které musí být písemné a obsahovat minimálně údaje uvedené v § 224 ZOK. Zde došlo ke změně terminologie z původního termínu „závazek“ na současný výraz „povinnost“³⁷.

Další možností je zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů (tzv. deklaratorní zvýšení) vykázaných ve schválené řádné, mimořádné nebo mezitímní účetní uzávěrce za předpokladu, že tyto zdroje nejsou účelově vázány a pokud bude příslušná účetní uzávěrka ověřena auditorem bez jakýchkoli výhrad³⁸. Zvýšení základního kapitálu tímto způsobem představuje pouze přesun prostředků v účetním vyjádření, zároveň to však může být ukazatel posílení společnosti a jejího vybavení vázaným majetkem³⁹. Logické je omezení zvýšení základního kapitálu rozdílem mezi výší vlastního kapitálu a výší základního kapitálu⁴⁰.

Druhou možností změny základního kapitálu je jeho snížení. K tomu může dojít z různých důvodů, například hospodářské problémy společnosti nebo pokud

³⁴ § 219 a násl. ZOK

³⁵ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 415 s.

³⁶ § 223 ZOK

³⁷ srov. § 224 ZOK a § 143 ObchZ

³⁸ § 227 a násl. ZOK

³⁹ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 244 s.

⁴⁰ § 228 ZOK

společnost již nepotřebuje tak vysoké zdroje vlastního financování⁴¹. V případě snížení základního kapitálu je prioritou ochrana případných věřitelů společnosti. Ke snížení vkladů jednotlivých společníků dochází rovnoměrně, ledaže se společníci domluví, že tomu bude jinak. Výše jednotlivých vkladů společníků však nesmí klesnout pod částku stanovenou společenskou smlouvou, případně zákonem (výjimkou je zánik vkladu, kdy mohou společníci uzavřít dohodu o zániku vkladu). Jednatelé společnosti mají povinnost zveřejnit usnesení o snížení základního kapitálu např. v Obchodním věstníku do 15 dnů od jeho přijetí⁴². A zároveň jsou jednatelé povinni písemně informovat všechny známé věřitele společnosti. Tato povinnost neplatí, pokud je jediným důvodem snížení kapitálu pokrytí ztráty společnosti. Věřiteli, který včas přihlásí svojí pohledávku, poskytne společnost přiměřené zajištění nebo uspokojení pohledávky, pokud se s věřitelem nedohodne jinak. Toto se neváže na případy, kdy snížením základního kapitálu nedochází ke snížení dobytnosti pohledávky⁴³. Snížení základního kapitálu má i své limity. Výše jednotlivých vkladů společníků nesmí klesnout pod částku určenou zákonem nebo společenskou smlouvou. Toto ustanovení neplatí, pokud dochází k zániku vkladu⁴⁴. Účinky snížení základního kapitálu nastávají dnem zápisu do obchodního rejstříku po splnění zákonem daných podmínek, v tomto případě je tak zápis do obchodního rejstříku konstitutivní⁴⁵.

2.3 Zápis společnosti do obchodního rejstříku

Jak již bylo řečeno výše, společnost s ručením omezeným vzniká až jejím zápisem do obchodního rejstříku⁴⁶. Návrh na zapsání společnosti do obchodního rejstříku se podává u příslušného rejstříkového soudu⁴⁷. Dle odstavce 2 § 46 ZVR: „*Návrh na zápis založení společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku podávají všichni jednatelé.*“ Před podáním návrhu je nutné přijmout společenskou smlouvu (sepsat zakladatelskou listinu) v zákonem požadované formě. Pokud by

⁴¹ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 245 s.

⁴² tamtéž, 247 s.

⁴³ § 236 a násl. ZOK

⁴⁴ § 235 ZOK

⁴⁵ § 233 a násl. ZOK

⁴⁶ § 126 NOZ

⁴⁷ § 75 zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVR“)

byla společnost zapsána i přesto, že chybí společenská smlouva, může ji soud prohlásit za neplatnou⁴⁸.

Do okamžiku podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku je společnost v režimu obligace, která zavazuje strany společenské smlouvy vůči třetím stranám. Tuto formu nazýváme předběžná společnost. Zákon stanovuje lhůtu 6 měsíců pro podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Po marném uplynutí této lhůty nastávají stejné důsledky, jako kdyby jedna ze stran od smlouvy odstoupila. V případě, že zakladatelé společnosti již při jejím zakládání vědí, že z nějakých důvodů nebude zápis do obchodního rejstříku ve stanovené lhůtě možný, ale přesto na založení společnosti v tuto chvíli trvají, lze lhůtu, v níž podají návrh na zápis do obchodního rejstříku, prodloužit ve společenské smlouvě⁴⁹.

Návrh na zapsání společnosti do obchodního rejstříku se podává výlučně prostřednictvím elektronicky vyplněného formuláře, tzv. inteligentního formuláře. K návrhu je potřeba doložit listiny o skutečnostech, které mají být zapsány, tyto listiny se zakládají do sbírky listin⁵⁰. Zápis provede rejstříkový soud nejpozději do 5 pracovních dnů, pokud jiný zákon neurčí jinou lhůtu. Pokud rejstříkový soud neprovede zápis ve stanovené lhůtě, nastává fikce zápisu a navrhovaný zápis se považuje za provedený dnem následujícím po uplynutí této lhůty⁵¹.

Nově je navíc možný tzv. přímý zápis notářem⁵². K tomu, aby mohl notář provést přímý zápis do obchodního rejstříku, je nutné splnit následující podmínky:

- zapisované skutečnosti mají podklad v podkladovém notářském zápisu
- podkladový notářský zápis obsahuje vyjádření notáře o tom, že obsah právního jednání je v souladu s právními předpisy a se zakladatelským jednáním právnické osoby
- notáři byly předloženy všechny listiny, které je nutné za účelem zápisu do obchodního rejstříku nebo pro založení do sbírky listin doložit
- osoba oprávněná k podání návrhu na zápis o to požádá

Od této možnosti si zákonodárci slibují snížení nákladů na založení společnosti, kdy zakladatelé nebudou muset platit dodatečné poplatky státu za

⁴⁸ § 92 ZOK a § 128 a násl. NOZ

⁴⁹ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 23-24 s.

⁵⁰ § 19 ZVR

⁵¹ § 96 ZVR

⁵² § 108-118 ZVR

provedení formálního úkolu, když již mají notářem posouzenou zákonnost, a tím i zjednodušení zakládání společnosti a menší zatížení zejména drobných podnikatelů⁵³. Ke dni dokončení této práce nebylo provádění přímých zápisů notáři dosud technicky možné z důvodu zapracovávání plánovaných změn Informačního systému obchodního rejstříku.

⁵³ Kavěna, M. Postavení notáře při provádění přímých zápisů do obchodního rejstříku podle připravovaného rejstříkového zákona. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 6, 33 s.

3. Orgány s. r. o.

Orgány společnosti s ručením omezeným jsou i v nové úpravě valná hromada, jednatel, případně dozorčí rada, pokud bude určena společenskou smlouvou. Obchodní korporace mohou tvořit orgány kolektivní nebo individuální. Pokud je orgán společnosti kolektivní, rozhoduje o záležitostech týkajících se společnosti ve sboru⁵⁴.

Zákon stanoví, že orgánem společnosti se může stát osoba svéprávná a bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání⁵⁵. Povinnost orgánů jednat s péčí řádného hospodáře známe již z předešlé úpravy v obchodním zákoníku⁵⁶. Péče řádného hospodáře zahrnuje tři dovednosti, a to uplatnění základních znalostí, pečlivost a loajalitu. Tato koncepce vychází ze známých zahraničních úprav, například z britského práva, kde je tato povinnost kodifikována od roku 2009. Zákon předpokládá takovou typovou pečlivost a znalosti, které lze rozumně od člena orgánu očekávat, společenská smlouva však může stanovit přísnější kritéria. Požadavek zahrnuje plnění povinností na jisté odborné úrovni, která však nemusí dosahovat profesionálních kvalit, nicméně je vhodné, aby se orgán společnosti seznamoval s novými poznatky v oboru řízení a dále se vzdělával, aby mohl na své pozici rozhodovat se znalostí věci⁵⁷.

Tvrdá pravidla poněkud modifikuje pravidlo podnikatelského úsudku, které stanoví, že pokud někdo jedná náležitě, informovaně a zájmu společnosti, nelze po něm chtít, aby nesl veškerá rizika rozhodování⁵⁸. Nejvyšší soud rovněž judikoval, že pravidlo péče řádného hospodáře není vystavěno na odpovědnosti za výsledek, nýbrž na správnosti procesu rozhodování⁵⁹. V případě, že by došlo k porušení pravidla péče řádného hospodáře, stanoví zákon povinnost vydat obchodní společnosti prospěch, který v souvislosti s takovým jednáním získala. Zákon dává přednost vydání získaného prospěchu, náhradu v penězích stanoví až

⁵⁴ § 156 NOZ

⁵⁵ srov. § 6 a násl. zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ŽZ“)

⁵⁶ § 194 odst. 5 ObchZ

⁵⁷ Dědič, J., Lasák, J. Právo kapitálových obchodních společností. Přehled judikatury s komentářem. 2. díl. Praha: Linde, 2010, 1351 s.

⁵⁸ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 199 s.

⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 1162/99 ze dne 10.11.1999

jako další možnost⁶⁰. V případě prokazování porušení povinnosti péče řádného hospodáře se uplatní obrácené důkazní břemeno, je tedy na samotném orgánu, aby v případě sporu prokázal, že jednal veškerou informovaností, pečlivostí a loajálně vůči společnosti. Z tohoto důvodu je více než vhodné, aby si orgány společnosti schovávali podklady pro svá rozhodnutí, zejména různá odborná stanoviska, ze kterých vycházel⁶¹.

Významnou novinkou je možnost, aby se orgánem společnosti stala právnická osoba⁶². Co se týče formy právnické osoby, zákon zatím nestanoví žádná omezení, tedy se orgánem společnosti s ručením omezeným může stát v podstatě jakákoli společnost, a to jak česká, tak zahraniční. Právnická osoba musí splňovat zákonem dané podmínky k tomu, aby se mohla stát orgánem společnosti, především musí fakticky existovat, nestačí její pouhé založení, nesmí mít překážku provozované živnosti, nesmí se jednat o právnickou osobu pravomocně diskvalifikovanou z funkce, ledaže by soud výkon funkce povolil a nesmí mít překážku výkonu funkce, ledaže by došlo k jejímu prominutí. V případě, že by právnická osoba, která vykonává funkci orgánu společnosti s ručením omezeným, zanikla, přejde výkon funkce na jejího nástupce, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Právnickou osobu zastupuje jí zmocněná fyzická osoba, která nemusí být jejím zaměstnancem ani členem, případně její statutární orgán. Zastupující fyzická osoba musí být svéprávná a splňovat další podmínky spojené s výkonem funkce orgánu společnosti. V případě, že by statutárním orgánem právnické osoby byla další právnická osoba, je nutné, aby byla zvolena fyzická osoba, která bude statutární orgán zastupovat. Právnická osoba převezme veškeré povinnosti související s výkonem dané funkce, tedy například povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, zákaz konkurence či povinnost nahradit újmu vzniklou porušením povinností při výkonu funkce. Smlouva o výkonu funkce se uzavírá mezi společností a právnickou osobou, odměna za výkon funkce tedy náleží právnické osobě, nikoli jejímu zástupci⁶³.

⁶⁰ § 53 ZOK

⁶¹ Odpovědnost členů statutárních orgánů po 1.1.2014. In: www.kuceralegal.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.kuceralegal.cz/blog/2014/03/06/odpovednost-clenu-statutarnich-organu-po-1-1-2014/>

⁶² § 154 NOZ, § 46 ZOK

⁶³ Dědič, J.; Lasák J. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11-12, 305 s.

Společenská smlouva může nově stanovit, že se orgány společnosti volí prostřednictvím kumulativního hlasování⁶⁴. Tento způsob hlasování umožňuje i minoritním společníkům, aby do vedení společnosti prosadili osoby, které podporují. Neurčí-li společenská smlouva jinak, připadá společníkovi jeden hlas na každou korunu jeho vkladu. V případě kumulativního hlasování dochází k znásobení počtu hlasů společníka počtem volených míst členů orgánu společnosti. Například má-li společník k dispozici tři hlasy a volí-li se čtyři členové orgánu společnosti, pak se jeho hlasy znásobí čtyřikrát. Má tak možnost udělit dvanáct hlasů. Při samotné volbě jednotlivých členů orgánu může dát všechny své hlasy jednomu kandidátovi a tím výrazně posílit jeho pozici, nebo své hlasy rozdělit mezi ostatní kandidáty. Určitým rizikem je skutečnost, že se tímto způsobem hlasování umožňuje minoritní skupině dosadit do orgánu společnosti člena, který bude práci ostatních komplikovat či dokonce rozvracet. To by mohlo mít pro společnost fatální následky⁶⁵.

3.1 Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným, povinnost svolávat valnou hromadu vyplývá ze zákona. Členové valné hromady rozhodují za společnost a nahrazují její vůli. Valnou hromadu tvoří všichni společníci, toto pravidlo plyne z ustanovení, že všichni společníci vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti⁶⁶.

Do působnosti valné hromady patří především:

- rozhodování o změně společenské smlouvy (pokud je tato možnost ve společenské smlouvě výslovně upravena)
- volba jednatelů, členů dozorčí rady, likvidátora a prokuristy
- schvalování účetní uzávěrky a způsobu rozdělení zisku a úhrady ztráty
- rozhodování o přeměně společnosti
- schvalování finanční asistence a smlouvy o tichém společenství

⁶⁴ § 178 ZOK

⁶⁵ Dvořák, T. Valná hromada s . r. o. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 196 s.

⁶⁶ § 167 ZOK

➤ rozhodování o změně druhu kmenového listu aj.⁶⁷

Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Je například možné stanovit, že některá usnesení bude možné přijmout, pokud pro ně budou hlasovat společníci s určitým typem podílu aj. Souhlasu alespoň dvou třetin všech hlasů společníků je potřeba k přijetí usnesení, kterým se mění obsah společenské smlouvy, k rozhodnutí, jehož důsledkem dojde ke změně společenské smlouvy, k rozhodnutí o připuštění nepeněžitěho vkladu či možnosti započtení peněžitě pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti a k rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací. Rozhodnutí o výše uvedených skutečnostech se ověřují veřejnou listinou a jejich účinky nastávají až samotným zápisem do obchodního rejstříku. Schopnost usnášet se má valná hromada v případě, že jsou přítomni společníci s alespoň polovinou všech hlasů. Zde je opět dána možnost změny prostřednictvím společenské smlouvy, tím je umožněno, aby se valná hromada mohla usnášet ihned bez ohledu na počet přítomných společníků.

Platnost usnesení valné hromady může přítomný společník napadnout pouze tehdy, pokud proti němu vznesl protest na valné hromadě a zároveň uvedl, co napadenému usnesení vytýká, ledaže nebyl protest zapsán chybou zapisovatele nebo předsedy valné hromady⁶⁸. Důvodová zpráva toto odůvodňuje tím, že se tak zvyšuje tlak na účastníky valné hromady, resp. na jejich pozornost. Předmětné ustanovení by dále mělo vést k vyšší jistotě ohledně platnosti a neplatnosti usnesení valné hromady. Rizikem tohoto ustanovení může být zvýšené množství vznesených protestů na valné hromadě, které budou společníci činit pouze z opatrnosti⁶⁹.

Jednatel je povinen svolat valnou hromadu nejméně jednou za účetní období, pokud zákon nebo společenská smlouva neurčí něco jiného. Pokud je jednatelů více, má každý z nich oprávnění svolat valnou hromadu. V případě, že jednatelé tvoří kolektivní orgán, musí o svolání valné hromady rozhodnout většinou hlasů na zvláštním zasedání statutárních orgánů⁷⁰. Pravidlo o tom, že

⁶⁷ § 190 ZOK

⁶⁸ § 192 ZOK

⁶⁹ Dvořák, T. Valná hromada s . r. o. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 382 s.

⁷⁰ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 343–344 s.

doba a místo jednání valné hromady nesmí nepřiměřeně omezovat právo společníka účastnit se jednání valné hromady, které bylo již dříve dovozeno judikaturou⁷¹, je nyní výslovně stanoveno v zákoně⁷². Samotné posouzení, zda při svolání valné hromady nedošlo k porušení tohoto pravidla, bude záležet na konkrétních okolnostech a poměrech té které společnosti. Svolavatelé by měli vzít v úvahu možnosti všech společníků, nikoli jen těch majoritních. Valnou hromadu mohou svolat i jiné osoby, pokud společnost nemá jednatele nebo jednatele dlouhodobě neplní své povinnosti, a to společníci nebo dozorčí rada, byla-li zřízena a vyžadují-li to zájmy společnosti⁷³. Pozvánka na konání valné hromady musí být společníkům zaslána nejméně patnáct dní před jejím termínem konání, pokud ve společenské smlouvě není určena lhůta jiná. Společníci si mohou ve smlouvě sjednat i jinou formu pozvánky než písemnou, například formou e-mailu, s využitím internetových komunikačních programů nebo služeb telekomunikačních operátorů apod., za předpokladu zachování takové formy, aby bylo později možno doložit její doručení. Obsahem pozvánky na valnou hromadu musí být termín a místo konání jednání valné hromady, dále pořad jednání a text návrhů usnesení, která mají být na jednání valné hromady přijata. Případně by pozvánka měla obsahovat podmínky účasti s využitím technických prostředků a hlasování, pokud společenská smlouva takovouto formu účasti a hlasování povoluje. Další náležitosti pozvánky na valnou hromadu mohou být stanoveny společenskou smlouvou nebo dalšími zákony. Místo konání valné hromady by mělo být uvedeno v takové formě, aby byli společníci schopni tyto prostory nalézt. Společník se může svého práva účasti na valné hromadě vzdát písemným prohlášením s úředně ověřeným podpisem, vzdání se práva lze učinit pouze ve vztahu k určité valné hromadě, nelze tak učinit do budoucna pro všechny valné hromady. Naopak povinná účast jednatele je zákonem výslovně stanovená a jeho případnou neúčast lze považovat za porušování svých povinností při výkonu funkce, pokud mu v účasti nebrání vážné důvody. Nepřítomnost jednatele na jednání valné hromady může být důvodem k vyslovení neplatnosti usnesení přijatých na této valné hromadě, pokud nebudou v důsledku jeho nepřítomnosti

⁷¹ viz Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 66/2011 ze dne 18.10.2011

⁷² § 186 ZOK

⁷³ § 183 ZOK

poskytnuty společníkům informace nutné k posouzení věcí, o kterých se má rozhodnout⁷⁴.

Valná hromada si ze svých řad zvolí předsedu, jehož úkolem je řídit valnou hromadu, a zapisovatele. Pro případ, že by se společníci nemohli dohodnout, koho funkcí předsedy pověří a valná hromada by tak nemohla jednat, stanoví zákon, že v případě nezvolení předsedy valné hromady povede jednání valné hromady její svolavatel. Společníci, kteří jsou na jednání valné hromady přítomni, se zapíší do listiny přítomných, kde uvedou svá jména a sídla nebo bydliště, případně jména a sídla nebo bydliště svých zástupců, pokud jsou zastoupeni, a dále počet hlasů, kterými společníci disponují⁷⁵.

Zákon neukládá povinnost, jak hlasovat na valné hromadě, pouze předpokládá zjistitelnost přítomných, např. pomocí technických prostředků. Vedle klasického hlasování na valné hromadě umožňuje zákon hlasování korespondenční, s využitím technických prostředků a mimo valnou hromadu (tzv. „per rollam“).

Společník, který nebyl na valné hromadě přítomen má navíc možnost hlasovat dodatečně, pokud to společenská smlouva nevylučuje. Právo na dodatečné hlasování musí být vykonáno do sedmi dnů, pakliže není lhůta určena společenskou smlouvou jinak, v této lhůtě musí být písemný projev doručen společnosti, nestačí jeho pouhé předání k přepravě. Hlasy dodatečně hlasujících společníků se musí započítat do stanoveného limitu pro minimální počet hlasujících společníků a pro minimální většinu pro přijetí usnesení. Může se tedy stát, že usnesení, které bylo při konání valné hromady přijato, nakonec po započtení dodatečných hlasů přijato nebude⁷⁶.

Rozhodování per rollam bylo zakotveno i v úpravě obchodního zákoníku, kdy převládal názor, že se jednalo o rozhodování společníků mimo valnou hromadu, tedy ne rozhodování valné hromady⁷⁷. Společenská smlouva může rozhodování per rollam vyloučit, případně omezit pouze na určité typy rozhodovány nebo může rozšířit možnosti hlasování o využití technických prostředků. Pokud nedojde k rozšíření možnosti hlasování s využitím technických

⁷⁴ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 347-350 s.

⁷⁵ § 188 ZOK

⁷⁶ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 332-333 s.

⁷⁷ tamtéž, 334-336 s.

prostředků, platí, že návrh rozhodnutí musí být vyhotoven písemně a splňovat dané náležitosti. Mezi ně logicky patří návrh znění usnesení, o kterém mají společníci hlasovat, lhůtu, do kdy má být vyjádření společníka doručeno a podklady potřebné pro jeho přijetí. Společenská smlouva však může určit i další náležitosti návrhu. Návrh společníkům zasílá osoba oprávněná sjednat valnou hromadu, tedy jednatel, za splněný zákonem daných podmínek tak může učinit i kterýkoli společník nebo člen dozorčí rady, byla-li zřízena. Návrh se zasílá společníkům na známé adresy, avšak společenská smlouva může povolit, že se návrh bude zasílat i jiným způsobem s využitím technického prostředku nebo bude předán osobně apod. Společník se k doručenému návrhu písemně vyjádří, požadavek osvědčení veřejnou listinou se zde neuplatňuje, což je poměrně převratnou novinkou. V případě, že je pro příslušné rozhodnutí valné hromady ze zákona vyžadována forma veřejné listiny, postačuje písemné vyjádření společníka s ověřeným podpisem. Vyjádření společníka musí být doručeno do patnácti dnů, pokud ovšem společenská smlouva neurčí jinou lhůtu. Lhůta běží ode dne následujícího po doručení návrhu. Pokud vyjádření nebude doručeno ve stanovené lhůtě, má se za to, že společník s návrhem nesouhlasí. Potřebná většina pro přijetí rozhodnutí se tak bude počítat z celkového počtu hlasů všech společníků, při rozhodování per rollam se tak považují všichni společníci za přítomné. Po uplynutí stanovené lhůty k vyjádření sečte osoba, která návrh zaslala, hlasy a posoudí, jestli bylo rozhodnutí přijato, či nikoli. Bez zbytečného odkladu oznámí výsledek hlasování všem společníkům, pro oznámení výsledku není stanovena žádná konkrétní forma, avšak je vhodné, aby bylo rozhodnutí oznámeno stejnou formou, jakou byl zaslán samotný návrh⁷⁸.

3.2 Statutární orgán

Statutárním orgánem zůstává jednatel, ledaže bude ve společenské smlouvě určeno, že je jednatelů více. Nově může být jednatelem i právnická osoba. V takovém případě bude zastoupena jí určenou fyzickou osobou nebo statutárním orgánem. Zastupující osoba je povinna chovat se s péčí řádného hospodáře. V případě, že by v důsledku porušení této povinnosti způsobila společnosti újmu, jsou k její náhradě povinni právnická osoba i její zástupce. Obecná ustanovení

⁷⁸ § 175 a násl. ZOK

ohledně statutárního orgánu zůstávají nezměněna⁷⁹. Pokud je jednatelů více, mají možnost vytvořit kolektivní orgán – sbor, jinak vystupuje každý jednatel samostatně⁸⁰. Dle ustanovení § 163 ZOK „Statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu právnické osoby“. Výslovně zákon o obchodních korporacích stanoví, že statutárnímu orgánu náleží obchodní vedení společnosti a vedení předepsané evidence a účetnictví. Obchodní vedení směřuje dovnitř společnosti, jedná se o vedení společnosti, rozhodování o podnikatelských záměrech.

Tvoří-li více jednatelů kolektivní orgán, rozhodují většinou hlasů přítomných, pokud společenská smlouva neurčí vyšší počet hlasů potřebných k přijetí rozhodnutí. Každý jednatel může mít pouze jeden hlas⁸¹.

Vzájemná práva a povinnosti mezi jednatelem a s. r. o. upravuje smlouva o výkonu funkce. Typově příkazní forma smlouvy musí mít povinně písemnou formu se souhlasem nejvyššího orgánu společnosti, tedy valné hromady. Ohledně náležitostí smlouvy o výkonu funkce je stanovena nevyvratitelná domněnka, že je smlouva uzavřena bezplatně, pokud není uvedeno jinak, proto je ve smlouvě nutné vymezit všechny složky odměn a určení jejich výše, případně způsob výpočtu. Pokud se budou vyplácet zvláštní odměny a podíly na zisku, je nutné ve smlouvě stanovit pravidla pro jejich výplatu. V případě, že bude smlouva o výkonu funkce neplatná z důvodů na straně společnosti, nebude uzavřena z důvodů na straně společnosti nebo ji nejvyšší orgán neschválí, nevyvratitelná domněnka bezplatnosti výkonu funkce se nepoužije a odměna pro jednatele se určuje podle výše odměny obvyklé⁸². Jiné odměny nebo plnění, které nevyplývají ze smlouvy ani z právního předpisu, bude možné poskytovat pouze se souhlasem valné hromady a případně s vyjádřením dozorčí rady, je-li zřízena. ZOK dále upravuje institut finanční asistence, tedy poskytnutí finančních prostředků např. prostřednictvím půjčky nebo úvěru. Jednatel má za povinnost vypracovat písemnou zprávu, ve které uvede zdůvodnění poskytnutí finanční asistence, specifikuje výhody a rizika z ní plynoucí, podmínky, za kterých bude finanční asistence poskytnuta a musí zdůvodnit, že není poskytnutí finanční asistence

⁷⁹ srov. § 133 a násl. ObchZ a §194 a násl. ZOK

⁸⁰ § 156 NOZ

⁸¹ § 440 ZOK

⁸² Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 150-153 s.

v rozporu se zájmem společnosti. Tuto zprávu po schválení valnou hromadou uloží do sbírky listin. Větší díl zodpovědnosti je tak přesunut na jednatele společnosti, který je povinen jednat s péčí řádného hospodáře⁸³.

Nový občanský zákoník vychází z koncepce, že jednání člena statutárního orgánu není jednáním právnické osoby, ale člen statutárního orgánu vystupuje jako její zástupce, nahrazuje vůli společnosti⁸⁴.

Nově stanovuje ZOK dva další způsoby ručení jednatele společnosti za dluhy společnosti, a to v případě porušení zákazu vykonávat funkci člena statutárního orgánu společnosti (§ 66 ZOK) a v případě porušení povinnosti odvracet úpadek společnosti (§ 68 ZOK). Obě tyto možnosti se od těch stávajících liší v tom, že povinnost ručení za dluhy společnosti nevzniká na základě zákonem daných důvodů a při splnění zákonem daných podmínek, nýbrž je nutné rozhodnutí soudu⁸⁵.

V souvislosti s přesunem většího dílu zodpovědnosti na jednatele zákon upravuje povinnost jednatele společnosti s ručením omezeným vracet plnění, které sám získal, pokud by společnost přivedl do úpadku a to až do období dvou let zpět. Dále má jednatel povinnost ručit věřitelům společnosti, pokud přivodil nebo neodvrátil úpadek, ač měl a mohl. Insolvenční zákon ve svém ustanovení § 98 stanoví povinnost podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu, ten, kdo jedná v rozporu s tímto ustanovením, odpovídá věřiteli za způsobenou škodu nebo újmu. ZOK jde v tomto ještě dál a na rozdíl od insolvenčního zákona, který řeší situaci až, kdy úpadek nastal, upravuje již předpoklady pro vznik zákonného ručení členů statutárního orgánu společnosti, dále obsahuje pravidla pro vydání prospěchu v případě úpadku a pravidla pro případnou diskvalifikaci členů orgánu. K podání návrhu na vydání rozhodnutí o ručení orgánu za splnění povinností společnosti jsou aktivně legitimováni insolvenční správce a věřitelé společnosti. Odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu se může orgán společnosti zprostit, pokud prokáže, že porušení povinnosti podat insolvenční návrh nemělo vliv na rozsah částky určené na uspokojení pohledávky případných věřitelů nebo že povinnost nesplnil kvůli okolnostem, které nastaly nezávisle na jeho vůli a které nemohl nijak odvrátit. Členové statutárního orgánu jsou povinni vydat prospěch

⁸³ § 200 ZOK

⁸⁴ §164 NOZ

⁸⁵ Boguský, P. Ručení členů statutárního orgánu za dluhy obchodní korporace pro porušení povinností usilovat o odvrácení jejího úpadku. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11–12, 313 s.

za období dvou let zpět před právní mocí rozhodnutí za splnění zákonem daných podmínek, povinnost se vztahuje i na bývalé členy, pokud přivedli společnost k úpadku. Pokud insolvenční soud rozhodne, že je společnost v úpadku, zahájí i bez návrhu řízení o vyloučení členů statutárního orgánu z výkonu funkce statutárního orgánu, jestliže se během insolvenčního řízení objevily skutečnosti nasvědčující tomu, že jsou dány důvody pro vyloučení člena statutárního orgánu. V případě, že tak soud neučiní, může návrh na vyloučení člena statutárního orgánu podat kdokoli, kdo osvědčí, že má důležitý zájem na řešení této situace. Následné rozhodnutí o vyloučení osoby z výkonu funkce vytváří překážku výkonu funkce, vyloučená osoba tedy nemůže být členem statutárního orgánu ani jiné společnosti, a to ani ve lhůtě následujících tří let. Soud však může osobě, u které jsou dány důvody pro vyloučení, povolit setrvání ve funkci člena statutárního orgánu jiné společnosti, pokud by její vyloučení mohlo mít negativní dopad na společnost, popřípadě na věřitele této společnosti⁸⁶.

Zákaz konkurence je upraven ve stejném rozsahu jako dosud, nicméně je mnohem snazší jej překonat. Namísto výslovného souhlasu společníků postačuje, aby jednatel písemně informoval společníky a pokud ve lhůtě jednoho měsíce nikdo nezareaguje negativně, dojde k potlačení zákazu konkurence. Zákaz konkurence může být rozšířen i na další společníky, nemusí se týkat pouze osoby jednatele⁸⁷.

Funkce jednatele může zaniknout smrtí, odstoupením nebo odvoláním z funkce nebo jiným ukončením jeho funkce, v tomto případě má valná hromada stanovenou lhůtu v délce jednoho měsíce pro zvolení nového jednatele. V případě, že zanikne jednatel - právnická osoba, nastoupí místo ní její právní nástupce. Toto pravidlo lze změnit společenskou smlouvou. Pokud nedojde ke zvolení nového jednatele ve stanovených lhůtách, jmenuje jednatele soud na návrh osoby, která má na zvolení nového jednatele právní zájem. Tímto opatřením lze úspěšně regulovat situace, kdy společnost jednatele nezvolí nebo kdy není sbor jednatelů schopný se usnášet. Ke jmenování jednatele soudem je věcně a místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu má společnost sídlo. Z povahy věci vyplývá, že v takovém případě budou účastníky jednání navrhovatel, osoba, která má být

⁸⁶ Šourková, M. Úpadek a jeho důsledky pro statutární orgán. In: www.epravo.cz [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/upadek-a-jeho-dusledky-pro-statutarni-organ-93895.html>

⁸⁷ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 388-389 s.

jmenována, společnost, pokud existuje osoba, která je oprávněna jejím jménem jednat⁸⁸.

3.3 Dozorčí rada

Zřízení kontrolního orgánu není pro společnost s ručením omezeným povinné, pokud se ho však rozhodne zřídit, může tak učinit ve společenské smlouvě. Povinnost zřídit dozorčí radu však může být stanovena jiným zákonem. Zákon stanoví dozorčí radě okruh činností, společenská smlouva však může stanovit i jiné možnosti. Dozorčí rada dohlíží na činnost jednatelů, nahlíží do obchodních a účetních knih, jiných dokladů a účetních závěrek a kontroluje tam obsažené údaje, podává tzv. společnickou žalobu a má povinnost jednou ročně podat valné hromadě zprávu o své činnosti⁸⁹.

⁸⁸ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 387 s.

⁸⁹ § 44 a § 201 ZOK

4. Společníci – členové s. r. o.

Ve společnosti s ručením omezeným není předpokladem pro její existenci přítomnost konkrétních společníků, kteří by svými dovednostmi, vlastnostmi a znalostmi naplňovali cíle společnosti. Chod společnosti a realizaci stanovených cílů zabezpečuje volený výkonný orgán⁹⁰. Nicméně jsou společníci nezbytní při uzavírání společenské smlouvy, která je projevem jejich vůle navenek⁹¹.

Ručení společníků společnosti s ručením omezeným za dluhy společnosti je zakotveno v zákoně o obchodních korporacích v § 132 jako součást samotné definice společnosti s ručením omezeným: „*Společnost s ručením omezeným je společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.*“ Tímto ustanovením je založeno solidární ručení společníků, případný věřitel tak může požadovat plnění po kterémkoli ze společníků, a to nezávisle na tom, jestli již splnil nebo nesplnil svou vkladovou povinnost, podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku. Pokud tedy dojde ke splnění vkladové povinnosti a jejímu zapsání do obchodního rejstříku, ručení tím zaniká. Pokud by však došlo ke splacení až poté, co byl společník vyzván k plnění, má přednost ochrana věřitele a ručení společníka tak existuje dále. V případě situace, kdy by společníka vyzvalo více věřitelů a celková výše požadovaných plnění by byla vyšší než výše nesplněných vkladů, má společník právo po vyčerpání maximální výše ručení další plnění věřitelům odmítnout⁹².

4.1 Práva a povinnosti společníků – členů s. r. o.

Práva a povinnosti společníků zůstala v právní úpravě ZOK zachována v podstatě beze změn. I nadále platí, že společníci nejsou povinni osobně vykonávat činnost, kterou by naplňovali cíl, pro který byla společnost založena. Společnost řídí příslušný výkonný výbor, ustanovený za tím účelem, a účast společníků je tak

⁹⁰ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 194-195 s.

⁹¹ tamtéž, 188 s.

⁹² Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 413 s.

spojena zejména s majetkovou stránkou společnosti. Proto se v právní úpravě klade důraz na povinnosti a práva spjatá s určitou vkladovou povinností⁹³.

Mezi povinnosti tedy patří především povinnost splatit vklad nejdéle do pěti let od založení společnosti, případně od převzetí vkladové povinnosti. Ke zproštění od vkladové povinnosti může dojít pouze v případě snižování základního kapitálu⁹⁴. Případné prodlení se splacením vkladu může vést k vyloučení společníka z účasti na společnosti⁹⁵. Další povinností společníka je placení povinných příplatků, zde došlo k opuštění původního omezení výše příplatků, tedy maximálně do poloviny výše vkladu společníka do základního kapitálu. Podmínkou uložení příplatků je jejich uvedení ve společenské smlouvě včetně maximální souhrnné výše, rovněž je možné stanovit, že se příplatky budou pojit pouze s některými typy podílů. Absence příplatků ve společenské smlouvě včetně jejich souhrnu je důvodem pro nemožnost jejich uložení. I nadále platí, že bude možné stanovit pouze peněžité příplatky⁹⁶. O příplatkové povinnosti i rozhoduje valná hromada, k přijetí je zapotřebí souhlas prosté většiny přítomných společníků. Oproti původní úpravě není pro rozhodnutí vyžadována forma veřejné listiny. Pokud společník svoji příplatkovou povinnost nesplní, bude povinen uhradit společnosti úrok z prodlení ve výši dvojnásobku sazby úroku z prodlení stanovené jiným právním předpisem, pokud společenská smlouva nestanoví něco jiného, případně bude možné společníka vyloučit ze společnosti ohledně podílu, se kterým se příplatková povinnost plní. V případě, že společník s ustanovenou příplatkovou povinností nesouhlasí a svůj vklad již zcela splatil, má právo využít své tzv. abandonní právo, tedy vystoupit ze společnosti ohledně podílu, se kterým se příplatková povinnost pojí, za předpokladu, že pro příplatkovou povinnost nehlasoval a záměr vystoupit ze společnosti písemně oznámí společnosti ve lhůtě jednoho měsíce od oznámení rozhodnutí valné hromady⁹⁷. Zákon nadále připouští povolení dobrovolného příplatku, pokud o to společník požádá a jednatel k němu dá svůj souhlas. Takový dobrovolný příplatek může být i v nepeněžité formě.

Jedním z práv společníka je právo na informace o chodu společnosti u statutárního orgánu společnosti. Jednatel společnosti je povinen poskytnout svou

⁹³ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 194-195 s.

⁹⁴ § 150 ZOK

⁹⁵ § 151 ZOK

⁹⁶ §162 a násl. ZOK

⁹⁷ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 309 s.

součinnost, ledaže by se jednalo o výjimky stanovené zákonem⁹⁸. Dalším právem společníka je možnost podání společnické žaloby. Tento institut umožňuje jakémukoli společníkovi jménem společnosti žalovat a zastupovat ji v řízení o náhradu škody způsobenou statutárním orgánem, členem dozorčí rady nebo vlivné osoby a v řízení proti společníkovi, který je s prodlením se splacením své vkladové povinnosti, případně v řízení o vyloučení společníka z účasti na společnosti pro neplnění vkladové povinnosti. Právo společnické žaloby může společník uplatnit až v případě nečinnosti dozorčí rady (je-li zřízena) poté, co ji písemně sdělil svůj záměr. V řízení se uplatní obrácené břemeno důkazní, tzn. že povinná osoba musí prokázat, že se nedopustila protiprávního jednání⁹⁹. Účastníkem v řízení je samotná společnost, společník podává žalobu jakožto její zástupce, jedná jejím jménem, tudíž je povinna nést náklady řízení¹⁰⁰. Posledním právem zákonem zmíněným je právo na podíl na zisku. Právní úprava zůstává zachována, zákon stanoví, z jakých zdrojů je podíl možno vyplácet a z jakých nikoliv. Splatnost podílů je do tří měsíců od schválení účetní uzávěrky¹⁰¹. Při vyplácení zisku je třeba projít tzv. testem insolvence ustanovené v § 40 ZOK: „*Obchodní korporace nesmí vyplatit zisk nebo prostředky z jiných vlastních zdrojů, ani na ně vyplácet zálohy, pokud by si tím přivodila úpadek podle jiného právního předpisu.*“ Společnost je v úpadku, pokud má více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po splatnosti a tyto závazky není schopna plnit¹⁰².

4.2 Úprava podílů společníků – členů s. r. o.

„*Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.*“ Takto je podíl definován v § 31 zákona o obchodních korporacích, samotná podstata podílu tedy zůstává nezměněna, oproti předchozí úpravě došlo ke změně terminologie, konkrétně k vypuštění výrazu „obchodní“ před slovem „podíl“. Převratnou změnou je, že podíl je nyní považován za věc. Vyplývá to z dikce občanského zákoníku, který v § 489 říká: „*Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží k potřebě lidí.*“

⁹⁸ § 155-156 ZOK

⁹⁹ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 300-303 s.

¹⁰⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 871/2002 ze dne 25.3.2003

¹⁰¹ § 161 ZOK

¹⁰² § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „InsZ“)

Další změnou je možnost vydávání více různých druhů podílů¹⁰³. Podíly, se kterými nejsou spojena žádná práva ani povinnosti, zákon nazývá základní. Druhý typ tvoří podíly, se kterými se pojí jiná než běžná práva a povinnosti. Možnost vzniku jiných druhů podílu musí být stanovena ve společenské smlouvě¹⁰⁴. Zákon nijak blíže nespecifikuje, jaké druhy podílu mohou vzniknout, je tedy otázkou, co přinese praxe. Jednou z variant je, že by mohly po vzoru akciové společnosti vzniknout podíly, se kterými se pojí např. přednostní práva na úpis vkladů při zvyšování základního kapitálu, na přednostní výplatu podílu při zisku nebo třeba podíly bez povinné příplatkové povinnosti. Vznik více druhů podílů předpokládá rovněž čl. 14 odst. 2 Návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, odkud mohli tvůrci rekodifikace čerpat¹⁰⁵. Nezbývá než počkat, jakým způsobem se s touto možností vypořádají samotné společnosti a jaký to bude mít praktický přínos.

Další změnou oproti úpravě v obchodním zákoníku je změna v koncepci vlastnictví podílu, kdy společník nyní může vlastnit více podílů společnosti s ručením omezeným, a to i podílů různého druhu¹⁰⁶. Podíly spolu nesrůstají. Je tedy možné s každým podílem nakládat samostatně, a tedy jej např. snadněji převádět. V případě, že bude společník v prodlení se splacením svých vkladových povinností ohledně jakéhokoli podílu, je možné ve společenské smlouvě upravit podmínky pro jeho vyloučení, zda bude ze společnosti vyloučen úplně, nebo pouze ohledně podílu, se kterým je spojena vkladová povinnost, s jejímž plněním je v prodlení¹⁰⁷.

Novinkou je možnost, aby byl podíl představován cenným papírem na řad – kmenovým listem, tzv. „certifikace podílu“. Podmínkou je, aby převoditelnost obchodního podílu nebyla ničím omezena a aby tuto možnost připouštěla společenská smlouva. Kmenový list může být vydán pouze jako cenný papír ve formě na řad.

Zákon stanovuje tyto náležitosti kmenového listu:

- označení, že se jedná o kmenový list

¹⁰³ Hejda, J. Právní úprava podílu ve společnosti s ručením omezeným v rekodifikačním návrhu zákona o obchodních korporacích. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 3., 72 s.

¹⁰⁴ § 135 a násl. ZOK

¹⁰⁵ Hejda, J. Právní úprava podílu ve společnosti s ručením omezeným v rekodifikačním návrhu zákona o obchodních korporacích. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 3., 72 s.

¹⁰⁶ § 135-136 ZOK

¹⁰⁷ § 151 ZOK

- jednoznačná identifikaci společnosti
- výše vkladu připadající na podíl
- jednoznačná identifikaci společníka
- označení podílu, k němuž je kmenový list vydán
- označení kmenového listu
- číslo kmenového listu
- podpis jednatele, příp. jednatelů¹⁰⁸

Kmenový list musí být vždy vydán k jednomu konkrétnímu podílu, nemůže se tedy vázat k více podílům. Pokud by byly kmenové listy nahrazeny hromadným kmenovým listem, musí být navíc uvedeno kolik a jaké podíly nahrazuje. Tato úprava vychází mimo jiné ze zkušeností britského práva. Podíl tvořený kmenovým listem usnadňuje vlastníkům jeho převod, je tak dalším možným nástrojem správy společnosti s ručením omezeným a jeho vlastník se vždy zapisuje do seznamu společníků, resp. do obchodního rejstříku¹⁰⁹. Zákon dále zakazuje obchodování s kmenovým listem na evropském regulovaném trhu nebo jiném veřejném trhu. K převodu kmenového listu postačuje i ústní smlouva, předání kmenového listu a jeho rubopis s obyčejným podpisem převodce, podpis nabyvatele není nezbytný. Kmenový list tak půjde snadno, ale i méně transparentně, převádět¹¹⁰.

V souladu s předchozí úpravu mají společníci i nadále možnost převádět své podíly mezi stávající společníky, nově však není potřeba souhlasu valné hromady, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Je-li ve společenské smlouvě převod podílu podmíněn souhlasem některého z orgánů společnosti a nebude-li souhlas udělen ve lhůtě šesti měsíců, je smlouva o převodu podílu neúčinná a společník má právo ze společnosti vystoupit co do podílu, který byl předmětem smlouvy. V případě smlouvy o převodu podílu na osobu odlišnou od společníka společnosti stanoví opačný požadavek, tedy nutnost souhlasu valné hromady, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Rovněž se zde uplatní pravidlo o neplatnosti smlouvy, ke které není ve lhůtě šesti měsíců udělen souhlas a o

¹⁰⁸ § 137-138 ZOK

¹⁰⁹ Havel, B. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekonstrukce. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 12., 351 s.

¹¹⁰ Černá, S., Plíva, S. *Podnikatel a jeho právní vztahy*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, 148-156 s.

možnosti vystoupení společníka ze společnosti, co do podílu, o který se ve smlouvě jedná¹¹¹.

V souvislosti s podílem společníka ve společnosti s ručením omezeným je nutné zmínit, co se stane s jeho podílem v případě, že by došlo k ukončení jeho účasti na společnosti a jak s takovým podílem naloží samotná společnost. Takto vzniklý podíl se nazývá uvolněný podíl. Nově podíl společníka, jehož účast na společnosti zanikla jinak než převodem, nepřechází na společnost, ale zůstává ve vlastnictví bývalého společníka a společností s ním nakládá jako zmocněnec. S uvolněným podílem jsou i nadále spojena práva a povinnosti, avšak nelze je podle zákona vykonávat¹¹².

Pokud není převod podílu nijak omezen, společnost uvolněný podíl neprodleně prodá za přiměřenou cenu a (po odečtení nutných nákladů a započtení pohledávek za společníkem) vyplatí z výtěžku vypořádací podíl. V důsledku tohoto poněkud nešťastného ustanovení je tak výše vypořádacího podílu pro společníka zcela v rukou společnosti a bude záviset na tom, jak dobře, nebo naopak špatně, se podaří podíl prodat. Pokud se podíl nepodaří prodat ve lhůtě tří měsíců, určí se výše vypořádacího podílu z řádné, mezitímní nebo mimořádné uzávěrky. Společníci mohou výši vypořádacího podílu určit i jiným způsobem ve společenské smlouvě, např. podle podílu na vlastním kapitálu nebo reálné hodnotě společnosti¹¹³. V případě, že je převod podílu zčásti nebo zcela omezen, společnost vyplatí společníkovi vypořádací podíl a následně, nejpozději ve lhůtě jednoho měsíce, uvolněný podíl rozloží na ostatní společníky poměrně podle výše jejich podílů, ledaže se společníci mezi sebou dohodnou, že se uvolněný podíl rozloží jinak¹¹⁴.

4.3 Zánik účasti společníka na společnosti

Způsoby, kterými je možno ukončit účast společníka na společnosti, lze rozdělit podle toho, zda k ukončení došlo v důsledku projevu vůle společníka, nebo se tak

¹¹¹ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 399-401 s.

¹¹² tamtéž, 405-406 s.

¹¹³ Čech, P. S. r. o. po rekodifikaci. *Právní rádce*. 5/2012, 14-16 s.

¹¹⁴ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 409 s.

stalo proti, či alespoň bez jeho vůle. Zákon o obchodních korporacích upravuje následující možnosti zániku účasti společníka na společnosti:

- vystoupení společníka ze společnosti
- dohoda ukončení účasti společníka
- vyloučení společníka
- zrušení účasti společníka soudem
- a další způsoby zániku účasti společníka ve společnosti

Způsoby zániku účasti společníka ve společnosti stanovené v předchozí právní úpravě zůstávají zachovány¹¹⁵. Nově ZOK upravuje možnost jednostranného vystoupení společníka ze společnosti, tzv. abandonní právo, v případech, že to zákon výslovně povoluje¹¹⁶. To je značný posun od dikce obchodního zákoníku, který takový způsob vystoupení zakazoval. Mezi tyto případy patří vystoupení v souvislosti se stanovením příplatkové povinnosti¹¹⁷. Vystoupit může společník, který s ustanovením příplatkové povinnosti nesouhlasí a pro tuto povinnost nehlasoval, ve lhůtě jednoho měsíce ode dne rozhodnutí valné hromady ohledně příplatkové povinnosti. Tato lhůta je prekluzivní a hmotněprávní, oznámení o odstoupení musí být v této lhůtě i doručeno společnosti. Pokud společník vlastní více podílů, může ze společnosti vystoupit pouze ohledně toho podílu, se kterým se příplatková povinnost pojí. Zároveň je nutné, aby měl společník zcela splněnou vkladovou povinnost ohledně podílu, kterého se týká příplatková povinnost, se kterou společník nesouhlasí. Po vystoupení společníka ze společnosti v souvislosti s nesouhlasem se splněním příplatkové povinnosti dochází ke vzniku uvolněného podílu. Pokud společník vystupuje ohledně podílu, ke kterému byl vydán kmenový list, je povinen jej odevzdat¹¹⁸. Právní úprava vystoupení společníka z důvodu nesouhlasu se změnou právní formy společnosti zůstává zachována.

Možnost vystoupit má také společník, který nesouhlasí s přijetím usnesení valné hromady o změně převažující povahy podnikání společnosti, nebo prodloužení trvání společnosti, a na valné hromadě hlasoval proti přijetí tohoto

¹¹⁵ srov. § 148 a násl. ObchZ a § 203 a násl. ZOK

¹¹⁶ § 202 ZOK

¹¹⁷ § 164 ZOK

¹¹⁸ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 309 s.

usnesení¹¹⁹. Zákon dále dává možnost vystoupit tomu společníkovi, který požádal valnou hromadu o souhlas s převodem podílu a příslušný orgán nebyl v zákonem dané lhůtě činný, nebo neudělil souhlas bez udání důvodu¹²⁰.

Společník může vystoupit ze společnosti, pokud se tak dohodnou všichni společníci, tato úprava zůstala oproti obchodnímu zákoníku nezměněna. Dohoda o vystoupení společníka musí mít splněnou formu písemné listiny s úředně ověřenými podpisy, forma notářského zápisu se nevyžaduje, nejedná se tak o změnu společenského smlouvy. Společníkovi, který dohodou ukončí svoji účast na společnosti, vzniká právo na vypořádací podíl. Společníci si mohou sami určit podmínky ukončení účasti na společnosti¹²¹.

V případě, že společník zvlášť závažným způsobem porušuje svoje povinnosti, má společnost možnost vyloučit společníka prostřednictvím rozhodnutí valné hromady nebo se domáhat jeho vyloučení u soudu. Stačí i jednorázové porušení, není potřeba soustavné porušování, pokud společník své povinnosti porušil zvlášť závažným způsobem. V tomto případě ani není nutné, aby byl společník vyzván k plnění povinnosti a písemně upozorněn na možnost vyloučení¹²². Pokud je společník ve společnosti zároveň i jednatelem, je nutné rozlišovat k porušení kterých povinností došlo. Za porušování povinností jednatele nemůže být společník ze společnosti vyloučen¹²³. Návrh na vyloučení společníka musí být podán v tříleté obecné promlčecí lhůtě. V případě, že soud návrhu vyhoví, bude účast společníka na společnosti ukončena právní mocí rozhodnutí soudu. Od té doby běží lhůta pro odevzdání kmenových listů, pokud byly vydány. Věcně a místně příslušným soudem je krajský soud, v jehož obvodu má společnost sídlo¹²⁴.

Toho, aby byla účast společníka na společnosti zrušena soudem, se může domáhat i sám společník, pokud nelze na něm spravedlivě požadovat, aby nadále setrval ve společnosti. Jaké důvody jsou spravedlivé a jaké ne, zůstává na soudní praxi, lze pouze říci, že se musí jednat o opravdu zásadní důvody. Věcně i

¹¹⁹ § 202 ZOK

¹²⁰ § 207 ZOK

¹²¹ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 393-394 s.

¹²² Havel, B. a kol. Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 106 s.

¹²³ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 89/1994 ze dne 14.3.1995

¹²⁴ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 395-396 s.

místně příslušný je krajský soud, v jehož obvodu má společnost sídlo, řízení se zahajuje pouze na návrh, což vyplývá z povahy věci. Lhůta pro podání návrhu činí tři roky od doby, kdy mohl společník poprvé podat návrh na zrušení své účasti na společnosti¹²⁵. Soud musí při rozhodování o ukončení účasti společníka na společnosti šetřit jak práva společníka, o jehož ukončení účasti rozhoduje, tak samotné společnosti¹²⁶. Významný pro rozhodování soudu může být také fakt, jakou roli ve společnosti zastává společník, který si přeje ukončení své účasti. Nicméně i tak platí zásada, že požadavek ukončení účasti soudem by měl být až krajním řešením, společník by měl nejprve využít alternativní prostředky, které mu zákon nabízí¹²⁷.

Mezi další důvody zániku účasti společníka na společnosti patří zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku nebo zrušení konkursu proto, že je majetek zcela nedostačující. V ustanovení o konkursu došlo k malé odlišnosti od dikce obchodního zákoníku, který zánik účasti společníka na společnosti spojoval již se samotným prohlášením konkursu, nyní již prohlášení konkursu neznamena okamžitý zánik účasti společníka na společnosti. Společníkův podíl tak bude spadat do majetkové podstaty, insolvenční správce jej prodá nejméně za přiměřenou cenu. Ostatní společníci mají předkupní právo k prodávanému podílu. Podíl společníka se prodá za cenu nejméně přiměřenou, předkupní právo náleží ostatním společníkům¹²⁸. Pokud odpadnou zákonné důvody pro zánik účastníka na společnosti, dojde k obnovení jeho účasti. V případě, že byl společníkovi již vyplacen vypořádací podíl, dojde k obnovení jeho účasti pouze, pokud vypořádací podíl nahradí do dvou měsíců ode dne právní moc rozhodnutí o zrušení¹²⁹.

¹²⁵ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 397 s.

¹²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 2084/2000 ze dne 3.1.2001

¹²⁷ Čech, P., Ukončení účasti ve společnosti s ručením omezeným na základě jednostranného projevu vůle společníka, in Černá, S., Čech, P. (editoři): Právo společnosti – ohlédnutí za dvěma desetiletími účinnosti obchodního zákoníku Pocta. Ivaně Štenglové k 70. narozeninám, C. H. Beck, 2012

¹²⁸ Dědič, J., Obchodní podíl v exekuci a konkursu – současný stav a budoucnost (Nezbytnost interpretace právní úpravy „effet utile“). *Právní rozhledy*. 2012, č. 15-16, 531 s.

¹²⁹ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 398 s.

5. Změna společenské smlouvy

Jak stanoví § 147 odst. 1 zákona o obchodních korporacích: „*Společenská smlouva může být měněna dohodou všech společníků; pro tuto dohodu se vyžaduje veřejná listina. Stanoví-li tak společenská smlouva, může být měněna i rozhodnutím valné hromady.*“ Podle tohoto ustanovení je ke změně společenské smlouvy nezbytná forma veřejné listiny, tedy forma notářského zápisu. Jakožto smlouvu je možné společenskou smlouvu měnit dohodou všech společníků. Zákon rovněž umožňuje, aby byla společenská smlouva měněna usnesením valné hromady, pokud to společenská smlouva připouští¹³⁰. Ke změně společenské smlouvy může dojít také v důsledku rozhodnutí valné hromady. Změna společenské smlouvy v důsledku rozhodnutí valné hromady a změna společenské smlouvy valnou hromadou není totéž, ačkoli úprava obou možností je podobná.

To, že mají společníci možnost změnit dohodou společenskou smlouvu, patří mezi projevy osobních prvků ve společnosti s ručením omezeným a je to dáno i povahou samotné společenské smlouvy jakožto projevu vůle společníků. Avšak na druhou stranu se předpokládá, že společníci mohou být společností značně odcizeni, proto zákon předvídá, že společenská smlouva může být měněna i rozhodnutím valné hromady¹³¹.

V případě, že by dohoda o změně společenské smlouvy mezi společníky neměla splněnou predepsanou formu, povede to k neplatnosti změny a soud může neplatnost vyslovit i bez návrhu. Toto neplatí, pokud by společníci rozhodovali v působnosti nejvyššího orgánu, např. mimo valnou hromadu¹³².

Ke změně společenské smlouvy může dojít i rozhodnutím valné hromady. K těmto rozhodnutím patří rozhodování o změně základního kapitálu, změně osoby společníka při jeho vyloučení valnou hromadou aj. Takové rozhodnutí valné hromady musí být osvědčeno veřejnou listinou, tedy notářským zápisem¹³³.

Pokud dojde ke změně společenské smlouvy v důsledku rozhodnutí valné hromady, je nutné, aby se změna nějakým způsobem ve společenské smlouvě

¹³⁰ § 147 odst. 2 ZOK

¹³¹ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 239-241 s.

¹³² Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 287-288 s.

¹³³ § 80 a násl. zákona č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NotŘ“)

promítla. Valná hromada stanoví, jakým způsobem se společenská smlouva mění, nebo to musí dovést jednatel společnosti. Jednatel by tak zajišťoval a realizoval rozhodnutí valné hromady. Pokud by nastala varianta, že by jednatel musel dovést změnu společenská smlouvy, bylo by nutné, aby se o jeho jednání sepsal notářský zápis a takto změněná společenská smlouva se musí založit do sbírky listin¹³⁴.

¹³⁴ Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 287-288 s.

6. Přeměna společnosti s ručením omezeným

Obecná ustanovení o přeměnách právnických osob nalezneme v ustanoveních § 174 a násl. NOZ. Přeměnu společností s ručením omezeným upravuje zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „PřemZ“), který je speciálním zákonem ve vztahu k NOZ. Nicméně ve své podstatě zůstala úprava přeměny společností s ručením omezeným bez výrazných změn.

Ustanovení § 14 PřemZ stanoví, že: „*Přeměna společnosti nebo družstva se provádí podle písemného projektu přeměny.*“ Projekt přeměny je tak základním úkonem, jehož vyhotovení zabezpečuje u právnické osoby statutární orgán, čili jednatel nebo jednatele. Přeměna společnosti s ručením omezeným musí být schválena valnou hromadou, a to alespoň třemi čtvrtinami hlasů přítomných společníků, pokud zákon nebo společenská smlouva nestanoví jinak. O rozhodnutí valné hromady se pořizuje notářský zápis, projekt přeměny je pak součástí příloh notářského zápisu. Při schválení rozhodnutí o přeměně musí být v notářském zápisu jmenovitě uvedeni společníci, kteří s přeměnou nesouhlasili. Pokud by valná hromada projekt neschválila, musí se v notářském zápisu uvést jména společníků, kteří hlasovali pro přijetí rozhodnutí o přeměně. S přeměnou mohou společníci, kteří nebyli přítomni na valné hromadě hlasovat i dodatečně. Dále je možné i hlasování mimo valnou hromadu. V případě hlasování proti přeměně společnosti s ručením omezeným má společník právo ze společnosti vystoupit. Pokud nebude oznámení o vystoupení společníka ze společnosti součástí hlasování proti přeměně, musí být společnosti doručeno ve lhůtě 30 dnů¹³⁵.

Přeměnu společnosti s ručením omezeným může společnost provést i když je společnost již v likvidaci, pokud ještě nedošlo k zahájení řízení o rozdělování likvidačního zůstatku. Přeměnu lze realizovat i v případě, že bylo vydáno usnesení o úpadku nebo probíhá insolvenční řízení¹³⁶. Společník má právo na dorovnání, výměnu podílů při fúzi nebo rozdělení, právo na náhradu škody, právo podat návrh na určení neplatnosti projektu přeměny a návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny, právo na zaslání dokumentů při přeměně a jiná práva. Těchto práv se společník může vzdát, pak zaniká jeho účast

¹³⁵ § 17 a násl. PřemZ

¹³⁶ § 4 a násl. PřemZ

dnem zápisu do obchodního rejstříku. Vzdát se svých práv může společník pouze do vyhotovení projektu přeměny¹³⁷. Statutární orgán je povinen vypracovat písemnou zprávu o přeměně, kde bude podrobně vysvětlen projekt přeměny včetně odůvodnění výměnného poměru podílů z právního i ekonomického hlediska, pokud k jejich výměně dochází, odůvodnění výše případných doplatků a další zákonem stanovené údaje¹³⁸.

Informace o přeměně musí společnost s ručením omezeným uložit do sbírky listin obchodního rejstříku nejméně jeden měsíc před plánovaným dnem schválení přeměny, zároveň musí na přeměnu upozornit případné věřitele a oznámit jim uložení projektu přeměny do sbírky listin. V případě, že dojde přeměnou k zániku společnosti s ručením omezeným, může tyto povinnosti splnit nástupnická společnost¹³⁹.

Podle § 59 PřemZ: „Právní účinky přeměny nastávají dnem zápisu přeměny do obchodního rejstříku, nestanoví-li tento zákon něco jiného.“ Do obchodního rejstříku se zapíše u zanikající společnosti údaj o tom, že zanikla sloučením nebo splynutím a uvede se firma, sídlo a identifikační číslo nástupnické společnosti.

Podle zákona o přeměnách rozlišujeme následující možnosti přeměny:

- fúze společnosti
- rozdělení společnosti
- převod jmění na společníka
- změna právní formy
- přeshraniční umístění sídla

První vyjmenovanou možností je fúze společnosti, která je upravena v ustanoveních § 60 a násl. PřemZ, tím rozumíme buď sloučení společností s ručením omezeným, v tomto případě se společnost stane součástí již existující společnosti, nebo splynutí společností s ručením omezeným, tedy z více společností vznikne nová společnost s ručením omezeným¹⁴⁰.

V případě fúze sloučením nedojde k zániku všech zúčastněných společností a zbyde jedna společnost, na kterou přejde veškeré jmění zaniklých společností.

¹³⁷ § 7 a násl. PřemZ

¹³⁸ § 24 a násl. PřemZ

¹³⁹ § 33 PřemZ

¹⁴⁰ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 250-254 s.

Tato přeživší společnost se nazývá nástupnickou společností a vstupuje do právního postavení zanikajících společností. Dochází-li k fúzi splynutím, společnosti zúčastněné na přeměně zaniknou a jejich jmění přechází na nově vzniklou nástupnickou společnost. Společníci zaniklé společnosti se stávají společníky nástupnické společnosti, pokud se nevzdali práva na výměnu podílu nebo pokud nástupnická společnost nesmí vyměnit podíly za podíly zaniklých společností¹⁴¹. Statutární orgány zúčastněných společností vypracují projekt fúze, který musí splňovat zákonem dané údaje¹⁴². Projekt fúze musí být společníkům doručen nejméně dva týdny před konáním valné hromady, na které se o něm bude rozhodovat, společně s potřebnými uzávěrkami, společnou zprávou o fúzi a znaleckou zprávou o fúzi, pokud jsou tyto listiny k rozhodování o fúzi vyžadovány. Lhůta dvou týdnů je minimální a předpokládá se, že v této lhůtě musí být podklady doručeny všem společníkům, nestačí, aby byly pouze odeslány¹⁴³. Zákon povoluje tzv. křížové fúze mezi společnostmi s ručením omezeným a akciovými společnostmi. Nástupnickou společností pak může být kterákoli z těchto forem¹⁴⁴.

V pořadí druhou vyjmenovanou možností přeměny je rozdělení společnosti. Dle zákona může mít rozdělení dvojí formu, a to rozštěpení nebo odštěpení. Při rozštěpení dochází k zániku původní rozdělované společnosti a mohou vzniknout buď nové společnosti nebo může jmění rozdělovaných společností přejít na již existující společnosti, případně existuje možnost rozštěpení kombinací předcházejících možností. Druhým způsobem rozdělení společnosti je odštěpení. Rozdělovaná společnost v tomto případě nezaniká, pouze část jejího jmění přejde na nově vzniklé nebo na již existující společnosti, eventuálně může dojít ke kombinaci obou možností¹⁴⁵. Základním právním jednáním je projekt rozdělení. V případě, že rozdělením dochází ke vzniku nových společností nebo k rozdělení sloučením, je nutné nechat ocenit jmění rozdělované společnosti, případně tu část, která při odštěpení přechází na nástupnickou společnost, znalcem¹⁴⁶.

¹⁴¹ Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, 230-231 s.

¹⁴² § 70 a § 88 a násl. PřemZ

¹⁴³ Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, 318-321 s.

¹⁴⁴ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 253-254 s.

¹⁴⁵ § 243 a násl. PřemZ

¹⁴⁶ Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 254-255 s.

Další možností přeměny společnosti je, že společníci nebo valná hromada rozhodnou, že jmění společnosti převezme jeden přejímající společník. Tento přejímající společník rovněž nastoupí na místo zanikající společnosti do práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů. Podmínkou je, aby přejímající společník byl podnikatel a byl s jeho podílem spojen vklad, který dosahuje nejméně 90 % základního kapitálu společnosti. O převodu jmění na společníka se vyhotovuje projekt převodu jmění, který musí obsahovat zákonem dané náležitosti. Přejímající společník je povinen vyplatit ostatním společníkům zanikající společnosti vypořádání v penězích, které by mělo být adekvátní vzhledem k výši jejich podílů a které se dokládá posudkem znalce pro převod jmění. Přejímajícím společníkem se může stát i společnost s ručením omezeným nebo jiná právnická osoba¹⁴⁷.

K přeměně společnosti s ručením omezeným může dojít i tím, že společnost změní svou právní formu. Změna právní formy je svou podstatou odlišná od ostatních způsobů přeměny společnosti hlavně proto, že nejde o zrušení ani zánik společnosti, ale pouze o změnu vnitřních právních poměrů. Společnost je povinna vyhotovit projekt změny právní formy a sestavit mezitímní účetní uzávěrku. V souvislosti se změnou právní formy má společník, který s přeměnou nesouhlasí, právo ze společnosti vystoupit ve lhůtě třiceti dnů od ode dne schválení přeměny valnou hromadou¹⁴⁸.

Poslední uvedenou možností přeměny společnosti s ručením omezeným je přeshraniční přemístění sídla společnosti, a to jak přemístění sídla zahraniční společnosti do České republiky, tak i přemístění sídla české společnosti do zahraničí. Přemístění sídla společnosti je upraveno v ustanoveních § 384a a násl. PřemZ. Tyto možnosti se staly součástí českého právního řádu na základě rozhodnutí Evropského soudního dvora¹⁴⁹, předtím bylo přeshraniční přemístění sídla podmíněno existencí příslušné mezinárodní smlouvy¹⁵⁰.

Česká společnost může přesunout své sídlo do zahraničí a nadále se řídit českými právními předpisy, pokud právní řád státu, do kterého společnost

¹⁴⁷ § 337 a násl. a § 349 PřemZ

¹⁴⁸ § 360 a násl. PřemZ

¹⁴⁹ Rozsudek Evropského soudního dvora C-210/06 CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt. ze dne 16.12.2008

¹⁵⁰ Pokorný, M a Chadimová, H. Přeshraniční přemístění sídla společnosti dle novely zákona o přeměnách. In: www.epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/preshranicni-premisteni-sidla-spolecnosti-dle-novely-zakona-o-premenach-85578.html>

přemísťuje své sídlo, nestanoví něco jiného. Přemístění v situaci, kdy by byla společnost v likvidaci nebo proti ní bylo vedeno insolvenční řízení, zákon výslovně zakazuje¹⁵¹.

K přemístění sídla zahraniční společnosti do České republiky je nutné, aby takovou možnost připouštěl právní řád státu, kde má společnost své sídlo i právním řádem státu, který řídí vnitřní poměry společnosti. Další podmínkou je, aby společnost při přemístění sídla změnila svou právní formu na českou společnost nebo družstvo a aby se její vnitřní poměry řídily českým právním řádem. Společnost navíc nesmí být v likvidaci nebo proti ní nesmí být zahájeno insolvenční nebo obdobné řízení v zahraničí¹⁵².

¹⁵¹ § 384f – 384p PřemZ

¹⁵² § 384a – 384e PřemZ

7. Zrušení a likvidace s. r. o.

Zrušení společnosti je v podstatě rozhodnutí o tom, že společnost nebude dále existovat a působit v podobě, v jaké do té doby působila a byla vedena v evidenci veřejných rejstříků. Samotným rozhodnutím o zrušení společnosti však nedochází k jejímu zániku, jedná se o dvoufázový proces. K zániku společnosti dojde až jejím výmazem z veřejného rejstříku. V zásadě můžeme rozlišit dva typy způsobů zrušení společnosti, a to dobrovolné a nedobrovolné. Dobrovolné zrušení je vždy plně v rukou členů společnosti, záleží tak na jejich vůli. K nedobrovolnému zrušení společnosti zpravidla dochází rozhodnutím orgánu veřejné moci¹⁵³.

Obecná ustanovení o zrušení společnosti s ručením omezeným můžeme nalézt v rámci ustanoveních o zrušení právnické osoby v § 168 a násl. NOZ a rovněž v některých ustanoveních zákona o obchodních korporacích.

Ke zrušení společnosti s ručením omezeným může dojít těmito způsoby:

- právním jednáním
- uplynutím doby, na kterou byla založena
- rozhodnutím orgánu veřejné moci
- dosažením účelu, pro který byla založena
- z dalších důvodů stanovených zákonem

Nová právní úprava vychází z právní úpravy v obchodním zákoníku, zůstal zachován model dvoufázovosti zrušení a zániku právnické osoby.

Právním jednáním se v případě zrušení společnosti s ručením omezeným rozumí zrušení na základě dohody společníků společnosti. Pro tuto dohodu je vyžadována forma notářského zápisu. Zrušení společnosti dohodou společníků patří k dobrovolným způsobům zániku společnosti. V případě, že společnost vydala k podílům kmenové listy, je nutné jejich vrácení¹⁵⁴.

Pokud byla společnost založena na dobu určitou, dochází k jejímu zrušení uplynutím daného dne bez dalšího. Lhůta, na kterou se společnost s ručením omezeným zřizuje, musí být výslovně stanovena ve společenské smlouvě. Doba trvání společnosti lze určit například ustanovením, že se společnost zřizuje na

¹⁵³ Peštuka, F. Zrušení a zánik společnosti: (průvodce zánikem společnosti). Vyd. 1. Praha, 2003, 15-16 s.

¹⁵⁴ Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, 426 s.

dobu deseti let nebo určením konkrétního data zrušení. V případě, že se společníci rozhodnou společnost zachovat, mohou společenskou smlouvu změnit a existence společnosti prodloužit nebo zcela lhůtu pro fungování společnosti zrušit. Rozhodnutí o pokračování existence společnosti je možné učinit i po uplynutí původně stanovené doby trvání společnosti¹⁵⁵.

Zrušení společnosti rozhodnutím soudu patří mezi nedobrovolné (nucené) způsoby zániku společnosti s ručením omezeným. Smyslem tohoto způsobu zrušení je ukončení dalšího fungování společnosti, jejíž existence nebo činnost je evidentně protiprávní, a to v takové míře, že ji nelze nadále tolerovat. Návrh na zrušení společnosti může podat ten, kdo osvědčí svůj právní zájem na zrušení společnosti, případně může soud vydat rozhodnutí i bez návrhu¹⁵⁶.

Zákon stanoví pro zrušení společnosti soudem nově tyto důvody:

- společnost vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek
- společnost již nadále nesplňuje předpoklady vyžadované pro vznik právnické osoby zákonem
- společnost nemá déle než dva roky statutární orgán schopný usnášet se
- další zákonem stanovené důvody

Za nezákonnou činnost obmyslenou v tomto ustanovení nelze považovat každé porušení zákona, ale pouze takové, které má mimořádný dopad, velmi závažný dopad nebo je prováděno organizovaně a zároveň má negativní dopad na veřejný pořádek České republiky¹⁵⁷.

Dle odst. 2 § 172 NOZ: „*Umožňuje-li zákon soudu zrušit právnickou osobu z důvodu, který lze odstranit, soud jí před vydáním rozhodnutí stanoví přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.*“ Mezi důvody, které lze odstranit, nepochybně patří absence funkčního statutárního orgánu, v dalších případech bude záležet na konkrétní situaci a závažnosti důvodu a jeho dopadu na veřejný pořádek.

Dalším způsobem zrušení společnosti s ručením omezeným je dosažení účelu, pro který byla založena. Konkrétní účel, např. realizace určitého projektu nebo

¹⁵⁵ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 358-359 s.

¹⁵⁶ Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 555 s.

¹⁵⁷ tamtéž, 556 s.

dosažení určitých zisků, musí být stanoven ve společenské smlouvě. Splněním daného cíle se zrušuje společnost bez dalšího, stejně jako u zrušení společnosti uplynutím doby, na kterou byla založena. Analogicky jako u zrušení společnosti uplynutím doby se bude postupovat i v případě, že by se společníci společnosti rozhodli změnit společenskou smlouvu tak, že dosažením původního cíle nezaniká, ale bude existovat i nadále¹⁵⁸.

Dalším zákonem stanoveným způsobem, jak může být zrušena společnost s ručením omezeným, je její přeměna. Ustanovení dopadá na fúzi a rozdělení společnosti, kdy dochází ke zrušení společnosti a její majetek přechází na nástupnickou společnost. Ke zrušení společnosti tak dochází bez dalšího, není potřeba dalšího rozhodnutí¹⁵⁹.

Po zrušení společnosti zpravidla následuje její likvidace, fáze, ve které společnost sice ještě existuje, ale již směřuje ke svému zániku. Účelem likvidace společnosti je vypořádání jejích majetkových poměrů mimosoudním způsobem. Likvidace je povinnou součástí procesu zániku společnosti s výjimkou případu, kdy dochází k přeměně společnosti a veškerý majetek a práva a povinnosti přejímá nástupnická společnost, nebo v případě, kdy tak stanoví zákon v souvislosti s úpadkem společnosti a probíhajícím insolvenčním řízením. Nově se zavádí termín „likvidační podstata“, ačkoli není nikde stanoveno, co přesně je tímto termínem míněno. Tento termín však není úplně nový a neznámý, objevil se již v dřívějších předpisech. Lze mít za to, že tento pojem označuje veškerý majetek likvidované společnosti. Cílem likvidace jako takové je dospět k majetku, který nebude zatížen žádnými pohledávkami věřitelů, tzv. likvidačnímu zůstatku, který bude následně rozdělen mezi členy společnosti. K získání likvidačního zůstatku by mělo dojít především zpeněžením likvidační podstaty, nicméně je možná i varianta, že se nepodaří zpeněžit veškerý majetek společnosti nebo že se budou sami členové společnosti dožadovat vrácení majetku v původní podobě¹⁶⁰.

Vzhledem k povaze společnosti a z důvodu právní jistoty dalších subjektů je nutné zrušení společnosti a její vstup do likvidace oznámit vhodnou veřejnou formou, tedy zápisem do obchodního rejstříku a označení názvu společnosti dodatkem „v likvidaci“. Dále se v obchodním rejstříku uvedou identifikační údaje

¹⁵⁸ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 358-359 s.

¹⁵⁹ Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 557-558 s.

¹⁶⁰ tamtéž, 584-587 s.

likvidátora, případně likvidátorů, a do sbírky listin se založí příslušné rozhodnutí, na základě kterého došlo ke zrušení společnosti. Návrh na zápis do obchodního rejstříku je povinen podat likvidátor bez zbytečného odkladu¹⁶¹.

Dle § 189 NOZ: „*Při vstupu do likvidace povolá příslušný orgán právnické osobě likvidátora; likvidátorem může být jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Zanikne-li funkce likvidátora ještě před zánikem právnické osoby, povolá příslušný orgán právnické osobě bez zbytečného odkladu nového likvidátora.*“ Z citovaného ustanovení vyplývá povinnost stanovit společnosti likvidátora, tedy osobu, která bude likvidaci řídit a dohlížet na její průběh. Forma přijetí rozhodnutí, kterým bude určena osoba likvidátora, se bude lišit v závislosti na způsobu, jakým společnost zanikne. Pokud zanikne uplynutím doby, na kterou byla založena nebo dosažením účelu, pro který byla založena, bude nutné rozhodnutí, kterým se určí osoba likvidátora, přijmout jako samostatné rozhodnutí. V případě nuceného zrušení společnosti bude likvidátor jmenováním soudem. Ke jmenování soudem dojde rovněž i v případě, kdy si ho společnost může zvolit sama, avšak tak neučiní. Likvidátorem se může stát osoba, která je bezúhonná, neexistují u ní překážky provozování živnosti dle živnostenského zákona, je plně svéprávná a není osvědčen její úpadek, ledaže by došlo k jejímu zvolení a úpadek předem oznámila tomu, kdo ji do funkce likvidátora povolává. Na ustanoveného likvidátora, který nesplňuje zákonem dané požadavky, se hledí, jako by nebyl zvolen¹⁶². Pokud je likvidátor zvolen v důsledku dobrovolného zrušení společnosti, je nutné, aby projevil se svým ustanovením souhlas, buď výslovně nebo postačuje konkludentně vyjádření souhlas. Například tak, že podá návrh na zápis likvidace do obchodního rejstříku. Ke vzniku funkce likvidátora dochází okamžikem jeho platného jmenování, pokud není určen den pozdější. Zvolený likvidátor by měl začít vykonávat svoji funkci bez zbytečného odkladu, vzhledem k deklaratorní povaze zápisu likvidace do obchodního rejstříku nemusí čekat na jeho provedení, ale může zahájit nezbytné kroky směřující k zániku společnosti. Pokud je likvidátor ustanoven soudem, pak se jmenovaná osoba stává likvidátorem dnem doručení usnesení, není-li určen jiný den nebo není-li odložena vykonatelnost rozhodnutí soudu¹⁶³. Soud může ustanovit likvidátorem člena

¹⁶¹ Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 589-590 s.

¹⁶² tamtéž, 593-602 s.

¹⁶³ Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008, 365-367 s.

statutárního orgánu, který k tomu nedal svůj souhlas, za splnění podmínky, že žádná jiná osoba nebyla navržena a při hledání vhodného likvidátora by narážel na těžko překonatelné překážky. Zároveň je tím umožněno, aby se likvidátorem stala osoba, která dobře zná společnost a její majetkové poměry. Jednatel, který se svým ustanovením nesouhlasí, se může soudně domoci zrušení usnesení, kterým byl ustanoven do funkce likvidátora, nelze-li po něm spravedlivě požadovat, aby tuto pozici zastával. Jako poslední možnost může soud jmenovat likvidátora z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců¹⁶⁴.

Neprodleně po nástupu do funkce oznámí vhodnou formou všem známým věřitelům vstup společnosti do likvidace. Oznámení je nutno zveřejnit nejméně dvakrát za sebou s dvoutýdenním odstupem a poskytnout věřitelům nejméně tříměsíční lhůtu pro přihlášení svých pohledávek. Likvidátor může činit úkony jménem společnosti, avšak pouze takové, které vedou k její likvidaci a v rozsahu pro likvidaci potřebném. Mezi okruh jeho činností bude především patřit vypořádání závazků společnosti, tedy uplatňování pohledávek a přijímání plnění, které jí náleží. Zjistí-li likvidátor předluženost společnosti, je povinen neprodleně podat insolvenční návrh¹⁶⁵.

Poté, co likvidátor zajistí splnění závazků společnosti a vymožení pohledávek, je povinen sestavit konečnou zprávu o likvidaci společnosti. V této zprávě uvede zejména jak bylo s likvidační podstatou naloženo a případně může uvést návrh na vypořádání likvidačního zůstatku. Ke dni vyhotovení konečné zprávy je též povinen sestavit účetní uzávěrku. Konečnou zprávu a uzávěrku předloží ke schválení tomu, kdo jej do funkce povolal, tedy příslušnému orgánu společnosti nebo soudu. Jejich souhlas však není podmínkou pro podání návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku. Tímto ustanovením se zabraňuje situacím, kdy by docházelo ke zbytečným průtahům s podáním návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku například v případech, kdy se nesejdou společníci v potřebném počtu nebo s konečnou zprávou a uzávěrkou nesouhlasí¹⁶⁶.

Dle § 207: „*Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím. Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.*“

¹⁶⁴ Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 605-608 s.

¹⁶⁵ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha, 2006, 304-306 s.

¹⁶⁶ tamtéž, 307-309 s.

Ohledně ukončení funkce likvidátora bylo judikaturou dovozeno, že ta končí bez dalšího okamžikem skončení samotné likvidace, nikoli až výmaz společnosti a likvidátora z obchodního rejstříku. Zákon však ukládá „bývalému“ likvidátorovi povinnost vykonat další kroky bezprostředně navazující na samotnou likvidaci, například podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku¹⁶⁷.

¹⁶⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 206/2012 ze dne 8.6.2013

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala srovnáním úpravy společnosti s ručením omezeným v obchodním zákoníku účinném do 31.12.2013 a v zákoně o obchodních korporacích účinném od 1.1.2014. Zákon o obchodních korporacích vznikl v rámci velké rekodifikace soukromého práva. Nutno podotknout, že vzhledem k nové koncepci soukromého práva, kdy nový občanský zákoník představuje obecný předpis a zákon o obchodních korporacích zákon speciální, je nutné pracovat s oběma zákony současně i například při vyhotovování společenské smlouvy. Bohužel tak nedošlo k situaci, kdy by veškeré záležitosti týkající se jedné formy společnosti byly upraveny v rámci jednoho právního předpisu.

První kapitola této práce se věnovala stručnému popisu historického vývoje, ze kterého je patrné, že právní forma společnosti s ručením omezením neměla na českém území snadný rozvoj. Právní úprava v obchodním zákoníku, ač několikrát novelizovaná, stále vykazovala stopy zastaralých a demokraticky smýšlející společnosti nevyhovujících zásad. Nová úprava některé nedostatky odstraňuje, jiné neřeší a další bohužel prohlubuje či dokonce vytváří nové problémy.

Na tomto místě bych ráda zhodnotila některé změny v úpravě společnosti s ručením omezeným, které mi z hlediska fungování společnosti připadají jako nejzásadnější a nejdůležitější.

Ve druhé kapitole, která se věnuje popisu procesu založení a vzniku samotné společnosti s ručením omezeným, byla velká pozornost mimo jiné věnována změně minimální výše vkladu společníka a tím i minimální výše základního kapitálu jako takového. Touto velmi zásadní změnou se česká právní úprava přibližuje zahraničním právním úpravám, například francouzské. Výrazné snížení základního kapitálu vnímám jako veskrze pozitivní počin, jelikož umožňuje založení společnosti s ručením omezeným i například mladým a začínajícím podnikatelům, kteří mají podnikatelský nápad, ale zatím se jim nedostává financí. Neztotožňuji se zcela s názorem, že společnost s nízkým základním kapitálem nebude působit jako důvěryhodný partner ve světě obchodu. Domnívám se, že v tomto případě bude zcela záležet na individuálním posouzení té které společnosti.

Nová úprava zachovává i nadále dvoufázovost založení a vzniku společnosti. Založená společnost s ručením omezením vzniká až zápisem do obchodního rejstříku. Nově zákon umožňuje, aby zápis společnosti do obchodního rejstříku provedl přímo notář za splněních zákonem daných podmínek, což by společnosti mohlo ušetřit náklady spojené s podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku.

Další významnou změnou je rovněž zrušení zákazu řetězení a omezení maximálního počtu společníků společnosti. Společnosti v minulosti tato ustanovení obcházely vytvářením koncernů, což bylo zdlouhavé a značně jim to komplikovalo jejich podnikatelskou činnost.

Rovněž úprava orgánů společnosti s ručením omezeným dostála jistých změn. Orgánem společnosti se nově může stát i právnická osoba, která však musí být zastoupena zmocněncem nebo statutárním orgánem. Snad krokem vpřed je důraz na větší zodpovědnost statutárního orgánu při jednání a spravování společnosti. Některé pojmy, které jsou nyní upraveny zákonem, byly do současnosti dovozeny judikaturou. Jednatele je možné diskvalifikovat, pokud jeho výkon přivede společnost k úpadku nebo opakovaně a závažně porušuje pravidlo péče. Pozornost je věnována i možnosti volit členy orgánu společnosti kumulativním hlasováním. Na první pohled pozitivní změna pro minoritní společníky se může stát zhoubou pro fungování celé společnosti, pokud by této možnosti minoritní společníci zneužili k vytváření rozporů a narušování soudržnosti.

V úpravě podílů společníků došlo hned k několika změnám. Společnost nyní může vydávat více různých druhů podílů, se kterými mohou být spojena různá práva a povinnosti. Společník tak může vlastnit více podílů různých druhů, podíly spolu nesrůstají, je tak snazší s nimi nakládat. Nově může být podíl společníka představován cenným papírem, což společnost s ručením omezeným více přibližuje právní úpravě akciové společnosti, a to i přes to, že zákon zakazuje s kmenovými listy obchodovat na veřejném trhu. Zákonodárce odůvodňuje zavedení kmenových listů „vyšší využitelností s. r. o.“, dle mého názoru se jedná o nadbytečný institut. Ohledně možnosti ukončení účasti společníka na společnosti došlo k rozvolnění pravidel oproti poměrně striktní úpravě v obchodním zákoníku. Společník má právo ze společnosti jednostranně vystoupit v případech, kdy to zákon dovoluje, například pokud nesouhlasí s ustanovením příplatkové povinnosti.

Zákon o obchodních korporacích ve svých přechodných ustanoveních stanoví, že dnem účinnosti ZOK, tedy od 1.1.2014, se ruší veškerá ustanovení společenských smluv, která jsou v rozporu s donucujícími ustanoveními nového zákona. Dále zákon poskytuje stávajícím společnostem lhůtu šesti měsíců k tomu, aby své společenské smlouvy přizpůsobily a doručily do sbírky listin obchodního rejstříku. V případě nesplnění této povinnosti ani přes výzvu rejstříkového soudu soud společnost zruší a nařídí její likvidaci. Vzhledem k možným nepříjemnostem lze stávajícím společnostem doporučit, aby důsledně zrevidovaly své společenské smlouvy a porovnaly je s novou úpravou. Ve lhůtě dvou let od účinnosti mají společnosti vzniklé před 1.1.2014 možnost nechat zapsat do obchodního rejstříku, že se podřizují zákonu o obchodních korporacích jako celku. Pokud tak neučiní, bude pro ně nadále platit obchodní zákoník ve všech ustanoveních, která nejsou v rozporu s kogentními ustanoveními ZOK nebo upravená odlišně ve společenské smlouvě. Mám za to, že varianta nepřizpůsobení se nese komplikace v podobě neustálého porovnávání obou úprav a riziko, že se společnost dopustí omylu, který může mít i fatální následky pro její existenci. Z tohoto důvodu považuji za vhodnější, aby společnosti investovaly prostředky i energii do předělání celé společenské smlouvy a následně se podřídily zákonu o obchodních korporacích.

Závěrem si dovoluji konstatovat, že jsem splnila cíl vytýčený v úvodu, tedy přiblížit novou úpravu společnosti s ručením omezeným upravenou v zákoně o obchodních korporacích a popsat změny, které mají nejzásadnější dopad na vznik, fungování i zánik společnosti.

Resumé

The main goal of this thesis was the comparison of legislation in effect until December 31, 2013 and the legislation, which came into force on January 1, 2014. The Business Corporations Act and the new Civil Code came into force in relation to the large recodification of private law.

The first chapter of this thesis is devoted to a brief description of the historical development from which it is apparent that the legal form of a Limited Liability Company on the Czech territory had not easy expansion.

The thesis also deals with the process of founding a company, including the drafting of the social contract and writing down the company in the Commercial Register. Minimal amount of associate's input was decreased to CZK 1. The legislature has inspired foreign legislations, for example the French one. Limited Liability Company is formed by registration in the Commercial Register. Now notary can perform the registration.

Significant change is that corporate personhood can be the authority of company. Another big change is the possibility of issuing securities, which makes the company more useful. The companies must adapt their social contracts to not conflict coercive provisions of the Business Corporations Act within six months.

Finally, I would like to say that I have fulfilled the goal set out in the introduction, a new treatment approach Limited Liability Company regulated by the Act on Corporations and describe the changes that have most important impact on the formation, operation and dissolution of the company.

Seznam zkratk

apod.	a podobně
např.	například
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
InsZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
NotŘ	zákon č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
PřemZ	zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ZVR	zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
ŽZ	zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Prameny

Právní předpisy

- Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů

Literatura

- Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha, 2006, 304-306 s.
- Bělohlávek, A. J. a kol. Komentář k zákonu o obchodních korporacích. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013,
- Čech, P., Ukončení účasti ve společnosti s ručením omezeným na základě jednostranného projevu vůle společníka, in Černá, S., Čech, P. (editoři): Právo společnosti – ohlédnutí za dvěma desetiletími účinnosti obchodního zákoníku Pocta. Ivaně Štenglové k 70. narozeninám, C. H. Beck, 2012
- Černá, S., Plíva, S. Podnikatel a jeho právní vztahy. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013
- Dědič, J., Kunešová-Skálová, J. Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu, Praha: Polygon, 1999
- Dědič, J., Lasák, J. Právo kapitálových obchodních společností. Přehled judikatury s komentářem. 2.díl. Praha, Linde, 2010
- Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání. ASPI-Wolters Kluwer, 2008

- Dvořák, T. Valná hromada s . r. o. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011
- Eliáš, K. Společnost s ručením omezeným. 1.vyd. Praha: Prospektrum, 1997
- Eliáš, K., Pokorná, J., Dvořák, T. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010
- Havel, B. a kol. Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012
- Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010
- Pelikánová, I. Obchodní právo. I. díl, Praha: ASPI, a.s., 2005
- Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II. díl, Praha: ASPI, a.s., 2006
- Peštuka, F. Zrušení a zánik společnosti: (průvodce zánikem společnosti). Vyd. 1. Praha, 2003
- Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013
- Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014

Internetové zdroje

- Běreš, J. Společnosti s ručením omezeným se od roku 2014 budou moci řetězit. In: www.patria.cz [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2213649/spolecnosti-s-rucenim-omezenym-se-od-roku-2014-budou-moci-retezit.html>
- Knoblochová, V. a Děrgel, M. Rozpuštění rezervního fondu v s. r. o. a a. s. In: www.portal.pohoda.cz [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/rozpusteni-rezervniho-fondu-v-s-r-o-a-a-s/>
- Pokorný, M a Chadimová, H. Přeshraniční přemístění sídla společnosti dle novely zákona o přeměnách. In: www.epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-

- 03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/preshranicni-premisteni-sidla-spolecnosti-dle-novely-zakona-o-premenach-85578.html>
- Szwarcová, M. Společnost s ručením omezeným dle NOZ. In: www.epravo.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spolecnost-s-rucenim-omezenim-dle-noz-92582.html>
 - Šourková, M. Úpadek a jeho důsledky pro statutární orgán. In: www.epravo.cz [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/upadek-a-jeho-dusledky-pro-statutarni-organ-93895.html>
 - Odpovědnost členů statutárních orgánů po 1.1.2014. In: www.kuceralegal.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.kuceralegal.cz/blog/2014/03/06/odpovednost-clenu-statutarnich-organu-po-1-1-2014/>

Judikatura

- Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 89/1994 ze dne 14.3.1995
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 1162/99 ze dne 10.11.1999
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 2084/2000 ze dne 3.1.2001
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Odo 871/2002 ze dne 25.3.2003
- Rozsudek Evropského soudního dvora C-210/06 CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt. ze dne 16.12.2008
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 66/2011 ze dne 18.10.2011
- Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 206/2012 ze dne 8.6.2013

Odborné články

- Boguský, P. Ručení členů statutárního orgánu za dluhy obchodní korporace pro porušení povinnosti usilovat o odvrácení jejího úpadku. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11–12, 313 s.
- Čech, P. S. r. o. po rekodifikaci. *Právní rádce*. 2012, č. 5, 14-16 s.
- Dědič, J., Obchodní podíl v exekuci a konkursu – současný stav a budoucnost (Nezbytnost interpretace právní úpravy „effet utile“). *Právní rozhledy*. 2012, č. 15-16, 531 s.
- Dědič, J.; Lasák J. Právní osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11-12, 305 s.
- Havel, B. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 12., 351 s.
- Hejda, J. Právní úprava podílu ve společnosti s ručením omezeným v rekodifikačním návrhu zákona o obchodních korporacích. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 3., 72 s.
- Kavěna, M. Postavení notáře při provádění přímých zápisů do obchodního rejstříku podle připravovaného rejstříkového zákona. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 6, 33 s.